

TOKMANNI Yritysvastuuraportti 2015

Sisällysluettelo

Johdanto	2	Reilu kohtelu	31	Viisas resurssien käyttö	53
Raportin esittely	3	Sitoutunut henkilöstö	33	Energiatehokas liiketoiminta	55
Vastuullisuusteemat	4	Tasa-arvoinen työ	35	Ympäristöystävällisempää logistiikkaa	58
Tokmanni lyhyesti	5	Työntekijöiden koulutus ja kehittäminen	38	Jätteen minimointi ja kierrätys	60
Toimitusjohtajan terveiset	8	Työterveys ja -turvallisuus	40		
Vuoden 2015 kohokohdat	11				
Rehti liiketoiminta	12	Vastuullinen hankinta ja tuotteet	41	Tokmanni lukuina	63
Strategian kulmakivet ja toimintaympäristö	14	Vastuullinen hankinta	43	Raportin kuvaus	63
Arvot ja eettinen toimintaohjeisto	20	Vastuu tuotteista	47	Laskennan lähtötiedot	64
Sidosryhmäyhteistyö	23	Eettinen markkinointi	51	Data	67
Olenaisuusanalyysi ja vastuullisuustyö	25	Yksityisyyden suoja	52	GRI-indeksi	74

Tervetuloa tutustumaan Tokmannin ensimmäiseen yritysvastuuraporttiin

Tämä raportti kuvaa Tokmannin vastuullisuustyötä vuonna 2015 ja sitä, mitä aiomme tehdä alueella tulevaisuudessa. Raportti koostuu neljästä vastuullisuuden teemasta, jotka kuvaavat Tokmannin vastuullisuustyön osa-alueita arvoketjussamme.

Haluamme toimia **rehdisti** ja vastuullisesti, ja vastuullisuus on keskeinen osa liiketoimintaamme aina strategiasta käytännön tekemiseen. Pyrimme kohtelevaan **reilusti** työntekijöitämme, asiakkaitamme ja kaikkia, joiden kanssa teemme yhteistyötä. Tavoitteenamme on taata, että hyllyistämme löytyvät tuotteet ovat aina turvallisia. Olemme sitoutuneet **vastuulliseen** hankintatapaan. Lisäksi meille on tärkeää **käyttää resursseja viisaasti** ja minimoida haitalliset vaikutuksemme ympäristöön.

Monipuolinen vastuullisuustyömme on siis osa kaikkea, mitä yrityksessä teemme. Uskomme, että toimimalla vastuullisesti edistämme liiketoimintaamme ja pystymme palvelemaan sidosryhmiämme entistäkin paremmin.

Haluamme kertoa vastuullisuustyöstämme kokonaisvaltaisesti ja avoimesti. Tavoitteenamme on, että tämä raportti tarjoaa monipuolisesti tietoa kaikille lukijoillemme. Lukuiloo!

Outi Mikkonen
Head of Corporate Responsibility

Vastuullisuusteemojen esittely

Rehti liiketoiminta

Tokmannin liiketoiminnan keskeinen periaate on vastuullisuus asiakkaita, työntekijöitä sekä muita sidosryhmiä kohtaan. Kaikessa toiminnassa noudatetaan lakeja, asetuksia, työehtosopimuksia sekä hyvää hallinnointitapaa. Yritystä ohjaa myös eettinen toimintaohjeistus, joka koostuu Tokmannin Eettisestä toimintaohjeesta, sekä sitä täydentävistä periaatteista, politiikoista ja ohjeista. Tokmannin tavoitteena on olla Suomen paras ja suurin käyttötavaroihin erikoistunut vähittäiskauppaketju. Tokmanni tarjoaa asiakkailleen edullisesti laajan tuotevalikoiman hyvälaatuisia tuotteita. Asiakkaat voivat luottaa siihen, että heidän ostamansa tuotteet ovat turvallisista ja vastuullisesti valmistettuja.

Reilu kohtelu

Tokmanni kasvattaa yritysarvoa monimuotoisella henkilöstöllä, osaamisen kehittämisellä ja vastuullisella toiminnalla. Henkilöstöä kunnioittava, avoin ja reilu yrityskulttuuri ovat avaimia menestykselliseen sekä kestävään liiketoimintaan. Reilun ja toimivan henkilöstöjohtamisen avulla Tokmanni pystyy vähentämään liiketoimintansa riskejä, hyödyntämään siihen liittyviä mahdollisuuksia, kasvattamaan yritysarvoaan ja tuottamaan lisäarvoa sidosryhmilleen. Yhtiössä seurataan jatkuvasti laadukkaan esimiestyön, hyvien johtamiskäytäntöjen, hyvän työilmapiirin ja tasa-arvoisuuden kehittymistä.

Vastuullinen hankinta ja tuotteet

Tokmanni on sitoutunut toiminnassaan vastuulliseen hankintatapaan, mikä näkyy kaikissa hankinnan vaiheissa. Tokmanni pyrkii ostamaan tuotteensa osatoiminnan huolellisuusperiaatteen mukaisesti vain vastuullisilta tavarantoimittajilta ja edellyttää, että kuluttajille tarjotut tuotteet on valmistettu eettisesti hyväksyttävissä tuotanto-olosuhteissa. Tokmanni kantaa vastuun siitä, että sen maahantuomat, markkinoimat sekä myymät tuotteet ovat turvallisista niin kuluttajille kuin työntekijöillekin. Tokmanni markkinoi tuotteitaan hyvän tavan mukaisesti ja suhtautuu vakavasti yksityisyyden suojaamiseen sen hallinnoimissa järjestelmissä ja rekistereissä.

Viisas resurssien käyttö

Tokmanni toteuttaa monenlaisia toimenpiteitä, jotka tähtäävät ilmastomuutoksen etenemisen hillitsemiseen. Tokmanni on mukana kaupan alan Energia- tehokkuussopimuksessa. Yhtiössä selvitetään jatkuvasti uusia mahdollisuuksia hyödyntää vaihtoehtoisia energiamuotoja, energiaa säästäviä laitteita sekä pyritään ympäristöystävällisempään logistiikkaan. Tokmanni seuraa varastossaan ja myymälöissään syntyvien jätteiden määrää ja parantaa aktiivisesti jätteiden kierrätystä.

Tokmanni lyhyesti

Tokmanni on valtakunnallinen käyttö-tavaroihin keskittynyt vähittäiskauppa-ketju. Vuoden 2015 lopussa Tokman-nilla oli 156 myymälää ympäri Suomen. Tokmannin pääkonttori sijaitsee Mänt-sälässä. Suomen toimintojen lisäksi yhtiöllä on myös hankintaan keskittyvä yhteisyritys norjalaisen Europris AS:n kanssa Shanghaissa. Tokmanni omis-taa yhteisyrityksestä 50 prosenttia.

Yhtiö tarjoaa asiakkailleen mielenkiintoisen ja laajan valikoiman, edulliset hinnat ja hyvän asiointikoke-muksen. Tokmannin valikoima koostuu johtavista kansainvälisistä tuotemer-keistä, Tokmannin omista tuotemer-keistä (private label), lisenssituote-merkeistä ja ei-brändätyistä tuotteista. Yhtiön valikoimaan kuuluu noin 25 000 aktiivista nimikettä, jotka ovat jaettu kuuteen tuoteryhmään: kodin puh-distus ja henkilökohtainen hygienia; elintarvikkeet; pukeutuminen; työkalut ja sähkötarvikkeet; koti, sisustus ja puutarha; sekä vapaa-aika ja kodin-tekniikka.

Tunnusluvut	2014	2015
Liikevaihto MEUR	743,3	755,3
Liikevoitto MEUR	43,0	39,1
% liikevaihdosta	5,9	5,2
Henkilöstö		
Henkilöstön lukumäärä	3 119	3 293
Vakituiset työsuhteet	2 317	2 424
Kokoaikaiset työsuhteet	1 186	1 203
Hankinta		
Osuus riskimaiden jatkuvista tava-rantoimittajista, jotka ovat sitoutu-neet BSCI:n toimintaperiaatteiden noudattamiseen	n/a	81 %
Ympäristö		
Kokonaisenergiankulutus, TJ Luvuissa mukana mitattu ja arvioitu energian kulutus.	669	625
Jätteiden hyötykäyttöaste, %	93	94

Tokmanni lähellä ihmisiä

Tokmannin asiakkaita palvelee yli 150 myymälää ympäri Suomen ja verkkokauppa. Ajantasainen lista myymälöistä löytyy yrityksen verkkosivuilta.

www.tokmanni.fi

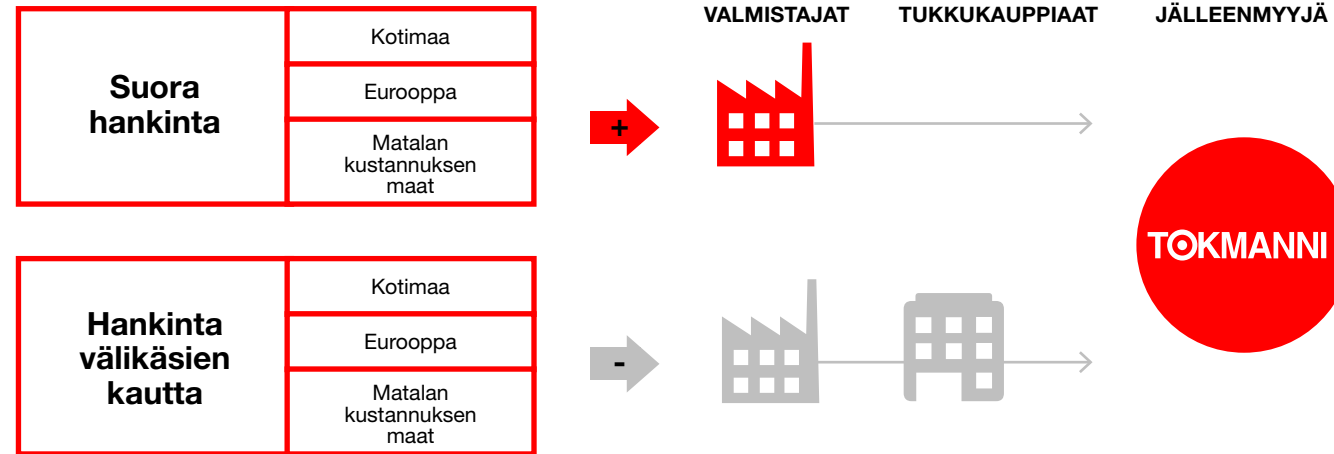

Tokmannilla ei ole omaa tuotantoa, vaan se hankkii tarjoamansa tuotteet suoraan kotimaisilta ja kansainvälisiltä valmistajilta, maahantuojilta sekä agenteilta. Yhtiö ostaa noin 70 prosenttia tuotteistaan suomalaisilta tavarantoimittajilta, 18 prosenttia Aasiasta ja 12 prosenttia muualta Euroopasta. Yhtiön hankinnasta vastaa Tokmannin osto-organisaatio.

Tokmanni on sitoutunut toiminnassaan vastuulliseen hankintatapaan ja pyrkii ostamaan tuotteita vain vastuullisilta tavarantoimittajilta. Vuonna 2015 Tokmannille toimitettiin tuotteita suoraan 37 maasta, joista 11 oli Business Social Compliance Initiativen (BSCI:n) mukaisia riskimaita. Nämä olivat Bangladesh, Bulgaria,

Hankinta

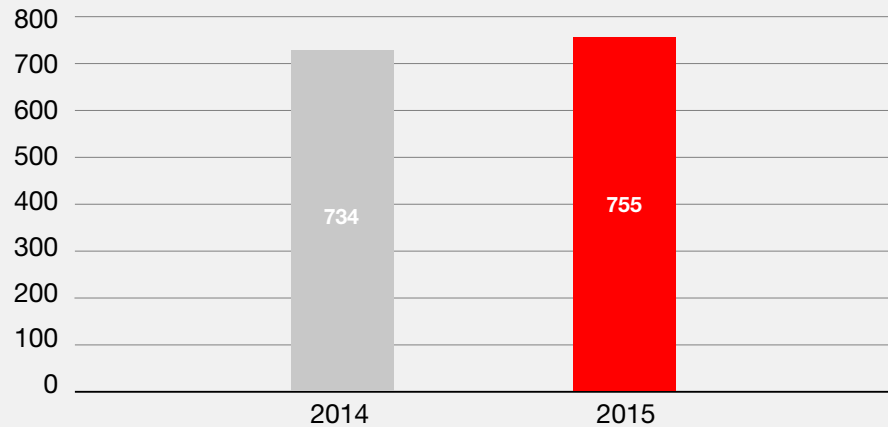
Tokmannin tavoitteena on kasvattaa oman tuonnin osuutta hankinnasta ja näin ollen ostamaan tuotteet yhä enemmän suoraan valmistajilta.

Tokmannin omia tuotemerkkejä

Tokmannin liikevaihto, MEUR

Kiina, Indonesia, Intia, Myanmar, Pakistan, Romania, Thaimaa, Turkki ja Vietnam.

Tokmanni on yksityinen yritys, jonka omisti vuonna 2015 Nordic Capitalin hallinnoimat rahastot 83 prosentin osuudella, Rockers Tukku Oy 11 prosentin osuudella sekä yhtiön hallitus ja johto 6 prosentin osuudella. Vuoden lopussa yhtiön palveluksessa oli 3 293 henkilöä.

Vuonna 2015 Tokmanni sai päätökseen kaikkien myymäläketjujensa yhdistämisen yhden Tokmanni-brändin alle.

TOKMANNI

Vuonna 2015 Tokmanni sai päätökseen kaikkien myymäläketjujensa yhdistämisen yhden Tokmanni-brändin alle.

TARJOUSTALO

Pörssi

maxi makasiini

VAPAA VALINTA

 Säästöalo
ROBINHOOD

maxi
kodintukku

Toimitusjohtajan terveiset

Vakaa vuosi haastavilla markkinoilla

Tokmanni on käyttötavaroihin keskittynyt vähittäis-kauppaketju. Tavoitteemme on jatkaa markkinoita nopeampaa kasvua tarjoamalla asiakkaillemme kilpailijoita parempi hintamielikuva ja parasta vastinetta heidän rahoilleen, kattava tuotevalikoima sekä hyvä ja miellyttävä asiointikokemus.

Vuosi 2015 oli vakaa vuosi Tokmannille. Myyntimme kasvoi lähes kolme prosenttia ja kannattavuutemme säilyi hyvänä mittavista investoinneista huolimatta. Myyntimme on kasvanut keskimäärin kolme prosenttia viimeisten neljän vuoden aikana, kun vastaavasti Suomen kaupan alan markkinat ovat kutistuneet. Menestyksemme on merkki siitä, että jo pitkään kansainvälisesti vallinnut fiksun ostamisen trendi on saapunut myös Suomeen, ja muuttanut suomalaisten kulutustottumuksia.

Vuonna 2015 kehitimme myymäläkonseptiamme ja avasimme kah-

deksan uutta myymälää. Kuudella paikkakunnalla muutimme uusiin, parempiin tiloihin. Yksi myymälä suljettiin. Tavoitteemme on jatkaa uusien myymälöiden avaamista ja myymäläkonseptimme kehittämistä myös tulevina vuosina.

Viime vuoden aikana saimme yhdistettyä myymäläketjumme yhden Tokmanni-brändin alle Yksi yhtenäinen Tokmanni -strategiamme mukaisesti. Samalla luovuimme ketjunimien Tarjoustalo, Robinhood, Vapaa Valinta, Säästöporssi sekä Maxi-Makasiini käytöstä.

Vastuullisuus on osa jokaisen tokmannilaisen päivittäistä työtä

Haluamme luoda vahvan Tokmanni-brändimielikuvan ja kehitämme markkinointiamme sen mukaisesti. Vastuullisuuskäytännöstä Tokmannin markkinoinnin tavoitteena on vahvistaa kuluttajien mahdollisuutta tehdä perusteltuja ostopäätöksiä. Tätä toteutetaan markkinoimalla hyvän tavan mukaisesti eri kohderyhmät huomioon ottaen.

Vastuullisuus on Tokmannin strateginen fokusalue

Keskeinen periaate liiketoiminnassamme on vastuullisuus asiakkaitamme, työntekijöitämme, omistajiamme sekä muita sidosryhmiämme kohtaan. Vastuullisuus on osa jokaisen tokmannilaisen päivittäistä työtä. Noudatamme kaikessa toiminnassamme lakeja, asetuksia sekä hyvää hallinnointitapaa. Toimintamme perustuu YK:n ihmisoikeuksia koskeviin kansainvälisiin perusasiakirjoihin, ILO:n julistukseen työelämän perusperiaatteista ja -oikeuksista sekä OECD:n monikan-sallisille yrityksille antamiin toiminta-ohjeisiin. Näin pyrimme minimoimaan liiketoimintariskejä ja kasvattamaan liiketoimintaan liittyviä mahdollisuuksia. Meitä ohjaa myös eettinen toimintaohjeistus, joka koostuu Tokmannin Eettisestä toimintaohjeesta sekä sitä

täydentävistä periaatteista, politiikoista ja ohjeista. Arvioimme vastuullisuusriskejä osana liiketoiminnan riskienhallintaprosessia.

Vuonna 2015 hyväksytyt, merkittävät vastuullisuutta edistävät askeleet, YK:n kestävä kehityksen tavoitteet sekä Pariisin ilmastopöytäkirja, viitoittavat yritysvastuutyötämme. Ymmärrämme yritysten vastuun molempien sopimusten saavuttamisessa valtion tukena.

Liityimme vuoden 2015 lopussa tukemaan YK:n Global Compactia sekä toimimaan sen kymmenen periaatteen toteuttamiseksi yrityksessämme ihmis- ja työelämän oikeuksien, ympäristön ja lahjonnan torjunnan alueilla. Kerromme tässä raportissa Global Compactiin liittyvistä tavoitteistamme ja jatkossa raportoimme myös niiden saavuttamisesta.

Vastuullinen hankinta ja tuotteet

Hankinnan kehittäminen on olennainen osa strategiaamme ja tulemme jatkamaan sitä muun muassa lisäämällä suoraa maahantuontia tinki-mättä tuoteturvallisuudesta, laadusta ja vastuullisuudesta. Vuonna 2013 aloitimme laajan hankintatavan muutoksen, jonka osana myös vastuulli-

suusasioiden hoitamista tehostettiin. Pyrimme ostamaan tuotteemme osatoiminnan huolellisuusperiaatteen mukaisesti vain vastuullisilta tavarantoimittajilta. Edellytämme myös, että kuluttajille tarjoamamme tuotteet on valmistettu eettisesti hyväksyttävissä tuotanto-olosuhteissa.

Olemme Business Social Compliance Initiativen (BSCI) jäsen ja vaadimme tavarantoimittajiltamme, että heidän tuotantonsa vastuullisuus on BSCI:n vaatimusten tasoista.

Tuoteturvallisuus on yksi keskeisimmistä vastuullisen toiminnan asioista. Huomioimalla tuoteturvallisuuden velvollisuudet kaikissa myynneissä olevissa tuotteissaan, Tokmanni haluaa varmistua siitä, että sen myymät tuotteet ovat turvallisia käyttää. Yritys varmistaa toimintansa vastuullisuuden muun muassa omavalvonnalla sekä omilla ja kolmannen osapuolen tuotetestauksilla.

Vastuullisen hankinnan osalta olemme saavuttaneet jo monia hyviä asioita, mutta meillä on vielä paljon työtä tehtävänä. Tämän osoitti muun muassa Finnwatchin julkaisema Vastuullisuuden rajamailla -raportti. Vuonna 2015 laadimme uudet vastuullisen hankinnan periaatteet ja toimintaohjeet, joiden kouluttamiseen panostamme heti vuoden 2016 alussa.

Reilu kohtelu

Pyrkimyksenämme on rakentaa oikeudenmukaista ja luottamukseen perustuvaa toimintakulttuuria, jossa jokainen voi hyvin. Tavoitteena on innostunut ja sitoutunut henkilöstö, joka arvostaa asiakasta, omaa työtään sekä työnantajaansa, ja on yrityksenä vastuullinen tuloksentekijä. Tokmannin tavoitteena on monimuotoinen työyhteisö ja yhdenvertaisen kohtelun varmistaminen koko henkilöstölle heti rekrytoinnista lähtien.

Kasvumme ja ympäri Suomea avautuvien uusien myymälöidemme myötä meillä on merkittävä työllistävä rooli Suomessa. Tarvitsemme jatkuvasti osaavia ihmisiä, ja meidät tunnetaan varsinkin nuorten työllistäjänä. Vuonna 2015 Tokmannilla työskenteli satoja nuoria sesonkien aikana.

Vuonna 2015 vahvistimme monimuotoisuustyötämme liittymällä yritysvastuuverkosto FIBS:in monimuotoisuusverkoston jäseneksi. Tämän yhteistyön myötä pystymme kehittämään edelleen vastuullisuuttamme, oikeudenmukaista johtamistamme ja asiakaspalvelukäytäntöjämme ja näin ollen myös kilpailukykyämme.

Viisas resurssien käyttö

Yksi vuoden 2015 merkittävimmistä saavutuksista vastuullisuustyötämme oli kaupan alan Energiatehokkuussopimuksen tavoitteemme, yhdeksän prosentin energiansäästön, saavuttaminen vuoden etuajassa. Viime vuoden puolella ostimme uusiutuvan energian sertifikaatteja kattamaan lähes kaikkien myymälöittemme sekä logistiikkakeskuksemme energian kulutusta, ja pystyimme näin pienentämään CO₂ -päästöjämme merkittävästi.

Pyrimme jatkossakin energia- ja resurssitehokkuuteen vähentämällä energiankulutusta, CO₂ -päästöjä ja kaatopaikkajätteen määrää, joskin työ on haasteellisempaa ja tulee vaati-
maan isompia investointeja jatkossa.

Panostuksemme vastuullisuuteen jatkuvat

Vuonna 2015 lanseerasimme uuden eettisen toimintaohjeiston, joka myös koulutettiin koko henkilöstölle. Tälle eettiselle perustalle rakensimme yritysvastuuhjelmamme, jonka toteuttamista jatkamme vuonna 2016.

Ohjelman mukaisesti tulemme edistämään muun muassa henkilöstön hyvinvointia, ympäristövaikutusten pienentämistä, vastuullista hankintaa sekä tuoteturvallisuuden ja vastuullisuusviestinnän kehittämistä.

Tavoitteenamme on vahvistaa positiivisia ja minimoida negatiivisia ihmisoikeusvaikutuksiamme. Vuonna 2016 tulemme arvioimaan ihmisoikeusvaikutuksia arvoketjussamme.

Heikki Väänänen
Toimitusjohtaja

**Saavutimme
kaupan alan
Energia-
tehokkuus-
sopimuksen
tavoitteemme
vuoden
etuajassa**

Vuoden 2015 kohokohdat

Eettisen toimintaohjeiston lanseeraus ja koulutus

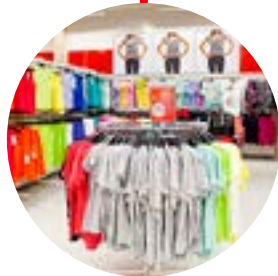
FIBS:in monimuotoisuus-verkostoon liittyminen

Vastuullisen hankinnan uusien periaatteiden ja toimintaohjeiden lanseeraus

Toimitusketjun kehittäminen kokonaisvaltaisesti aina toimittajalta myymälään asti

Kaupan alan Energiatohokkuus-sopimuksen tavoitteen saavuttaminen vuoden etuajassa

YK:n Global Compactiin liittyminen

Rehti liiketoiminta

Lähestymistapamme:

Tokmannin liiketoiminnan keskeinen periaate on vastuullisuus asiakkaita, työntekijöitä sekä muita sidosryhmiä kohtaan. Kaikessa toiminnassa noudatetaan lakeja, asetuksia sekä hyvää hallinnointitapaa. Yhtiötä ohjaa myös eettinen toimintaohjeisto, joka koostuu Tokmannin Eettisestä toimintaohjeesta sekä sitä täydentävistä periaatteista, politiikoista ja ohjeista. Tokmannin tavoitteena on olla Suomen paras ja suurin valtakunnallinen käyttötavaroihin keskittynyt vähittäiskauppaketju. Tokmanni tarjoaa asiakkailleen edullisesti laajan tuotevalikoiman hyvälaatuisia tuotteita. Asiakkaat voivat luottaa siihen, että heidän ostamansa tuotteet ovat turvallisia ja vastuullisesti valmistettuja.

Meille tärkeät asiat:

- Strategisena tavoitteena kannattava kasvu
- Arvot ja eettinen toimintaohjeisto liiketoiminnan perustana
- Vastuullisuustyö toiminnan kulmakivenä
- Sidosryhmien kuunteleminen

Keskeiset tavoitteemme

**Liiketoiminnan riskien minimointi,
siihen liittyvien mahdollisuuksien
hyödyntäminen sekä lisäarvon
tuottaminen sidosryhmille**

**Eettinen toimintaohjeisto
ohjaa jokaista tokmannilaista
päivittäisessä työssä**

**Tokmannilla ei ole
yhtään korruptiotapausta**

Strategisena tavoitteena kannattava kasvu

Tokmannin strateginen tavoite on olla kannattavasti kasvava, nykyaikainen käyttötavaroihin keskittynyt vähittäiskauppaketju, jolla on vahva hintamielikuva sekä houkutteleva ja laaja valikoima, sekä tarjota asiakkailleen hyvä ja miellyttävä asiointikokemus.

Yritysvastuu on yksi yhtiön strategisista fokusalueista. Se tukee Tokmannin päivittäistä liiketoimintaa kaikilla toiminnan osa-alueilla. Sen tavoitteena on liiketoiminnan riskien minimointi, siihen liittyvien mahdollisuuksien hyödyntäminen sekä lisäarvon tuottaminen sidosryhmille.

Tokmanni hakee kasvua jatkamalla yhtenäisen brändin tuomien etujen ja uudistetun myymäläkonseptinsa hyödyntämistä. Tokmanni markkinoi tuotteitaan hyvän tavan mukaisesti, totuudenmukaisesti ja helposti ymmärrettävällä tavalla Eettistä toimintaohjettaan noudattaen. Yhtiön tietosuojaperiaatteiden mukaisesti asiakkaiden, työntekijöiden, yhteistyökumppaneiden sekä muiden tahojen antamia henkilötietoja käytetään vain

tietosuojalakien määräämällä tavalla.

Tokmanni on uusinut valikoimahallintansa viimeisten vuosien aikana, ja tehokas valikoimahallinta sekä laaja ja houkutteleva tuotevalikoima tukevat yhtiön kannattavaa kasvua myös tulevaisuudessa. Hankinnan tehostaminen on olennainen osa yhtiön strategiaa, ja sen kehittäminen jatkuu muun muassa lisäämällä suoraa maahantuontia tuoteturvallisuudesta, laadusta ja vastuullisuudesta tinkimättä.

Tuoteturvallisuus on yhtiön menestyksen edellytys, ja Tokmanni haluaa varmistua siitä, että sen myymät tuotteet ovat turvallisia käyttää. Yhtiö huomioi tuoteturvallisuuden velvollisuudet kaikissa myynnissä olevissa tuotteis-

saan ja varmistaa toimintansa vastuullisuuden muun muassa omavalvonnalla sekä omilla ja kolmansien osapuolten tuotetestauksilla. Ensisijaisen tärkeää on myös, että Tokmannin tarjoama valikoima on vastuullisesti hankittu ja valmistuksen tuotanto-olosuhteet hyvät. Suurten hankintatavan muutosten myötä yhtiö on lisännyt panostuksiaan vastuullisuuteen merkittävästi.

Tokmanni hakee strategiansa mukaisesti kasvua myös laajentamalla myymäläverkostoaan. Tavoitteena on lisätä myymäläalaa yli 10 000 neliometrillä vuodessa. Tämän myötä yhtiön energiankulutus ja jätemäärät lisääntyvät, ja työtä energia- ja materiaalihokkuuden parantamiseksi tul-

laan jatkamaan myös tulevaisuudessa.

Tokmanni on merkittävä työllistäjä Suomessa, ja myymäläverkoston laajentamisella on myös työllistävä vaikutus. Yhtiön tavoitteena on, että sillä on innostunut ja sitoutunut henkilöstö, joka arvostaa asiakasta, omaa työtään sekä työnantajaansa ja on yrityksensä vastuullinen tuloksentekijä.

Strategiansa mukaisesti Tokmannin tavoitteena on parantaa kannattavuuttaan ja käyttöpääoman hallintaa tehostamalla hankinnan, toimitusketjun ja valikoimahallinnan prosesseja ja työkaluja. Samalla huolehditaan siitä, että vastuullisuusnäkökulmat ja eettinen toimintaohjeisto otetaan huomioon prosessien kaikissa vaiheissa.

Strategia pähkinäkuoressa

Yhtiön tavoitteena on kasvaa kannattavasti ja olla vastuullinen kaikessa liiketoiminnassaan.

Kannattavaa kasvua haetaan:

- laajentamalla myymäläverkostoa ja myymäläalaa yli 10 000 neliometrillä vuodessa, sekä
- hyödyntämällä yhtenäisen brändin, uudistetun myymäläkonseptin ja tehostetun valikoimahallinnan tuomia hyötyjä,
- parantamalla käyttöpääoman hallintaa tehostamalla hankinnan, toimitusketjun ja valikoimahallinnan prosesseja ja työkaluja.

Strategiset vastuullisuusnäkökulmat pähkinäkuoressa

Vastuullinen hankinta

Materiaalien tehokas käyttö
ja energiatehokkuus

Työllistäminen ja
työyhteisöstä huolehtiminen

Vastuulliset ja turvalliset tuotteet
ja pakkaukset sekä tuotteiden
asianmukaiset merkinnät

Vastuullinen markkinointi
ja yksityisyyden suoja

Suoran taloudellisen lisäarvon tuottaminen ja jakautuminen

Tokmanni on sitoutunut kannattavan kasvuun ja kilpailukyvyn kehittämiseen. Tokmanni kehittää liiketoimintaansa vastuullisesti, mikä tukee Tokmannin kykyä huolehtia henkilöstöstään, omaisuudestaan ja asiakkaidensa tarpeista vastuullisesti. Yhtiö raportoi läpinäkyvästi toiminnastaan, taloudellisesta kehityksestä sekä suorista ja epäsuorista taloudellisista vaikutuksista. Alla oleva kaavio kuvaa yhtiön sidosryhmilleen tuottamaa taloudellista lisäarvoa.

Megatrendit vaikuttavat liiketoimintaan

Tokmanni on tunnistanut useita megatrendejä, jotka vaikuttavat yhtiön liiketoimintaan ja sen vastuullisuuteen. Taloudellisten haasteiden jatkuminen, demografiset muutokset, kuten ikään-tyvä väestö ja perheeseen pienentyminen, digitalisaatio, resurssien rajallisuus ja ilmaston lämpeneminen sekä vastuullisuuden tärkeyden ja asiakkaiden tuotetietoisuuden kasvu ovat trendejä,

jotka koskevat Tokmannin päivittäistä toimintaa nyt ja tulevaisuudessa.

Megatrendejä ja niiden luomia mahdollisuuksia ja haasteita kartoitetaan vuosittain osana strategista suunnittelua. YK:n vuonna 2015 hyväksytty kestävän kehityksen tavoitteet ja niiden vaikutukset luovat perustan kyseisten haasteiden ratkaisemiseksi ja viitoittavat tietä myös Tokmannin vastuullisuustyölle. Tokmanni arvioi vastuullisuusriskejä osana yleistä riskienhallintaprosessia.

Megatrendejä ja niiden luomia mahdollisuuksia ja haasteita kartoitetaan vuosittain osana strategista suunnittelua

Tokmannin liiketoimintaan vaikuttavia megatrendejä

Taloudelliset haasteet jatkuvat	MAHDOLLISUUS TOKMANNILLE	HAASTE TOKMANNILLE	TOKMANNIN VASTAUS
Haastavat taloudelliset olosuhteet ja Suomessa jo pidempään vallinnut taloudellinen taantuma ovat johtaneet muutokseen suomalaisten kulutustottumuksissa.	- Konservatiivinen ostokäyttäytyminen, sekä tavoite saada parasta vastinetta rahoille ovat jo pidemmän aikaa luoneet mahdollisuuksia pysyvästi edullisia hintoja tarjoavalle vähittäiskaupalle, jonka jalansija markkinoilla on vakiintunut. - Asiakaskunnassa on tapahtunut rakenteellisia muutoksia, kun ns. ”fiksi ostaminen” (”smart shopping”) on laajentanut asiakaskuntaa. - Smart shopping -trendin myötä suomalaisesta kuluttajasta on tullut entistä hintatietoisempi, ja aktiivinen hintavertailu on yleistynyt.	Kuluttajista on tullut vähemmän kauppa- ja tuotemerkkilojaaleja, mikä on luonut paineita kaupan alan toimijoille ja hintakilpailu markkinoilla on kiristynyt.	- Hyvän hintamielikuvan ylläpitäminen - Laaja ja mielenkiintoinen tuotevalikoima - Miellyttävän asiointikokemuksen tarjoaminen - Vastuulliset tuotteet - Tehokas ja eettinen markkinointi

Demografiset muutokset	MAHDOLLISUUS TOKMANNILLE	HAASTE TOKMANNILLE	TOKMANNIN VASTAUS
	- Kaupungistuminen ja kiireiset kuluttajat, jotka haluavat minimoida kaupoissa vietetyn ajan, ja samalla hankkia tavaroita mahdollisimman pienestä määrästä kauppiaita, on johtanut ns. yhdeltä luukulta ostamisen ("one-stop-shopping") ja helposti saavutettavien sekä kompaktien myymäläformaattien merkityksen kasvuun. - One-stop-shopping vähentää muun muassa autoilua, kun turhaa ajelua vältetään, ja näin ollen myös ympäristövaikutukset pienenevät. - Hintatietoisien ikääntyvän väestön nousu merkittäväksi kuluttajaryhmäksi.	- Kaupungistuminen jatkuu ja pienten paikkakuntien asukasmäärät pienenevät. - Perheeseen pienentyminen ja väestön ikääntyminen vaikuttavat valikoimiin ja tarjottavien tuotteiden pakkauskokoihin.	- Tokmannin myymäläkonsepti, myymälöissä liikkumisen helppous ja esteettömyys - Valikoiman jatkuva kehittäminen asiakkaiden tarpeet huomioiden - Oikeat tuotteet oikeaan hintaan - Myymälöiden sijainnin optimointi - Monikanavaisuus
Digitalisaatio	MAHDOLLISUUS TOKMANNILLE	HAASTE TOKMANNILLE	TOKMANNIN VASTAUS
	- Digitaaliset kanavat luovat yhtiöille mahdollisuuden jakaa tuote- ja hintatietoa tehokkaasti paikasta ja ajasta riippumatta tukien sekä verkkokaupan että kivijalkamyymälöiden myyntiä. - Digitaaliset palvelut mahdollistavat liikunta-rajotteisten kuluttajien saavuttamisen.	- Verkkokauppa ja digitaaliset palvelut ovat kasvattaneet suosiotaan kuluttajan ostokäyttäytymisessä, ja laajentaneet samalla kaupan alan kilpailukenttää. - Digitaaliset palvelut ja verkkokauppa mahdollistavat entistä laajempaa ja helpompaa hintavertailua, mikä johtaa entistä tiukempaan hintakilpailuun ja luo kannattavuuspaineita. - Verkkokaupan kasvulla on rajallinen merkitys Tokmannin kilpailukyvyille, koska asiakkaan keskiostos on tyypillisesti melko pieni. Lisäksi tuotesegmentit, jotka ovat enenevässä määrin siirtymässä verkkoon, ovat suhteellisen pieni osa Tokmannin tarjoamaa tuotevalikoimaa. - Digitaalisuus lisää tietosuojariskejä ja yksityisyyden suojan rikkomusten riskejä.	- Monikanavastrategia - Verkkokaupan kehittäminen ja optimointi - Tietosuojan ja IT-järjestelmien jatkuva kehittäminen

Resurssien rajallisuus ja ilmaston lämpeneminen Huomio koko tuotantoketjun ja tuotteiden elinkaaren aikaisiin ympäristövaikutuksiin lisäätty.	MAHDOLLISUUS TOKMANNILLE - Ympäristöystävällisen tuotevalikoiman kehittäminen - Kiertotalouden tarjoamat mahdollisuudet	HAASTE TOKMANNILLE - Uusien myymälöiden tuoma lisääntynyt energiankulutus myös logistiikan osalta, kasvavat jätemäärät ja näihin liittyvät kustannukset. - Tuotteiden raaka-aineiden rajallinen saataavuus vaikuttaa Tokmannin tuotteiden saataavuuteen ja hintaan. - Erityisesti kehittyvillä markkinoilla olevien tehtaiden toiminta voi keskeytyä tulvien, myrskyjen ja muiden luonnonilmiöiden takia.	TOKMANNIN VASTAUS - Energiankulutuksen vähentäminen kaikissa toiminnoissa - Tehokkaampi resurssienkäyttö, jätteen vähentäminen, uudelleenkäyttö ja kierrätys - Toimittajavalinnat
	MAHDOLLISUUS TOKMANNILLE - Tokmannin vastuullinen ja ympäristöystävällinen toiminta vahvistaa yhtiön kilpailukykyä. - Huolellinen tuoteturvallisuuden hallinta, laadunvarmistus sekä vahva hinta-laatumielikuva edistävät yhtiön kilpailuetua. - Vastuullisuusviestinnällä tuetaan avoimuutta ja läpinäkyvyyttä koko arvoketjussa.	HAASTE TOKMANNILLE - Toimitusketjun ja yhteistyökumppaneiden vastuullisuuden puutteet. - Työnantajakuvan heikentyminen ja pätevän työvoiman saamisen vaikeutuminen maineen menetyksen takia. - Tuoteturvallisuuden ja laadunvalvonnan puutteet.	TOKMANNIN VASTAUS - Vastuullisen hankinnan edelleen kehittäminen - Omien toimintojen vastuullisuuden kehittäminen ja henkilöstön koulutus vastuullisuusasioissa - Tuoteturvallisuuden jatkuva kehitys ja omavalvonta - Vastuullisuusviestinnän jatkuva kehittäminen

Arvot ja eettinen toimintaohjeisto vastuullisuustyön perustana

Tokmannin perusarvot määrittelevät arvopohjan, jolle sen toiminta ja päätöksenteko perustuvat. Yhtiötä ohjaa myös eettinen toimintaohjeisto, joka koostuu Tokmannin Eettisestä toimintaohjeesta sekä sitä täydentävistä periaatteista, politiikoista ja ohjeista.

Tokmannin arvot

ASIAKSLÄHTÖISYYS

Asiakslähtöisyys taataan ammattitaitoisella henkilökunnalla, luotettavuudella ja turvallisuudella sekä vastuunottamisella ja keskinäisellä kunnioittamisella.

KUNNIOITTAMINEN

Kunnioittaminen näkyy toimintakulttuurin avoimuutena, auttamisena, tukemisena ja kannustamisena, hyvänä joukkuehenkenä sekä pitkäjänteisenä yhteistyönä eri sidosryhmien kanssa.

UUDISTUMINEN

Uudistuminen tarkoittaa rohkeutta, luovuusprosesseihin kannustamista, palautteen vastavuoroisuutta ja nopeaa reagointia muutostarpeisiin.

TULOKESELLISUUS

Tuloksellisuuteen pyritään selkeiden tavoitteiden, tehokkaiden ja taloudellisten toimintamallien ja prosessien kautta, sekä avoimen ja oikea-aikaisen viestinnän avulla.

YHTEISKUNTAVASTUU

Yhteiskuntavastuu on Tokmannissa oikeudenmukaista, tasa-arvoa kunnioittavaa ja ympäristöarvot huomioon ottavaa vastuullisuutta.

Eettinen toimintaohjeisto

Tokmannin liiketoiminta perustuu lakien ja asetusten noudattamiseen, hallituksen päättämään hyvään hallintointitapaan (Corporate Governance) sekä eettiseen toimintaohjeistoon, joka on Tokmannin johtoryhmän sekä hallituksen hyväksymä, ja josta vastaa toimitusjohtaja. Kaiken toiminnan perustana ovat YK:n ihmisoikeuksia koskevat kansainväliset perusasiakirjat, ILO:n julistus työelämän perusperiaatteista ja -oikeuksista sekä OECD:n monikansallisille yrityksille antamat toimintaohjeet.

Ihmisoikeuksien osalta Tokmannin toimintaa ohjaavat myös YK:n yrityksiä ja ihmisoikeuksia koskevat ohjaavat periaatteet. Huolellisuusperiaatteen mukaisesti Tokmanni tulee arvioimaan ja seuraamaan toimintansa ihmisoikeusvaikutuksia, ja ryhtyy tarvittaessa korjaaviin toimenpiteisiin. Tokmanni viestii niistä osallisuutensa, mahdollisuuksiensa ja vaikutusvaltansa mukaan. Tokmanni noudattaa erityistä huolellisuutta toimiessaan tai hankkiessaan tuotteita konfliktialueilta. Myös Tokmannin yhteistyökumppaneiden

odotetaan kunnioittavan ihmisoikeuksia toimittajavaatimusten mukaisesti.

Tokmannin eettinen ohjeistus on rakennettu kolmelle tasolle. Eettinen toimintaohje ohjaa jokaista tokmannilaista päivittäisessä työssä ja päätöksenteossa. Keskeisiä kohtia ohjeistuksesta on syvennetty periaatteilla, kuten esimerkiksi lahjonnan vastaisilla periaatteilla ja ihmisoikeusperiaatteilla. Lisäksi Tokmannilla on ohjeita päivittäisten asioiden hoitamiseen. Näitä toimintaohjeita on noudatettava kaikessa toiminnassa. Ohjeisto on saatavissa suomen- ja englanninkielillä Tokmannin intranetissä. Eettinen toimintaohje on saatavissa myös ulkoisilla verkkosivuilta sekä painettuna versiona suomeksi Tokmannin työntekijöille.

Jokainen tokmannilainen sekä hallituksen jäsenet ovat saaneet Tokmannin eettisen toimintaohjeiston koulutuksen ja sitoutuneet ohjeisiin. Uudet työntekijät ja pidemmiltä vapailta palaavat osallistuvat koulutukseen osana perehdytysohjelmaa. Jokaisella tokmannilaisella on velvollisuus toimia ohjeistuksen mukaan, esittää kysymyksiä ja ilmoittaa rikkomuksista ohjeistusta vastaan.

Jokaisella on myös velvollisuus tuoda esille hyviä käytäntöjä esimiehelleen tai Compliance-yksikölle ilmoituskannan kautta, jonka esittely on osa ohjeiston koulutusta. Kanava on avoinna jatkuvasti myös Tokmannin sidosryhmille, ja siellä on mahdollisuus tehdä ilmoituksia myös anonymisti. Kanavaan saapuneet ilmoitukset käsitellään luottamuksellisesti tietosuojalainsäädännön mukaisesti.

Compliance-yksikkö

Tokmannin Compliance-toiminnosta vastaa Compliance-yksikkö. Compliance-yksikköä johtaa Chief Compliance Officer (CCO), joka raportoi suoraan toimitusjohtajalle, sekä säännönmukaisesti informoi myös hallitusta. Compliance-yksikköön kuuluu Chief Compliance Officerin lisäksi kolme Compliance Officeria (CO), joilla jokaisella on oma vastuualueensa. Compliance Officerit vastaavat omaan alueeseensa liittyviin kysymyksiin sekä huolehtivat heidän vastuulleen kuuluvien periaatteiden ja ohjeiden päivittäisestä. Compliance-yksikkö käsittelee ilmoituskanavan tai muuta

kautta tulleet ilmoitukset taloudellisista väärinkäytöksistä tai Tokmannin eettisen toimintaohjeiston vastaisesta toiminnasta. Compliance-yksikkö kokoontuu säännönmukaisesti kerran kuukaudessa, mutta kiireelliset asiat käsitellään viipymättä.

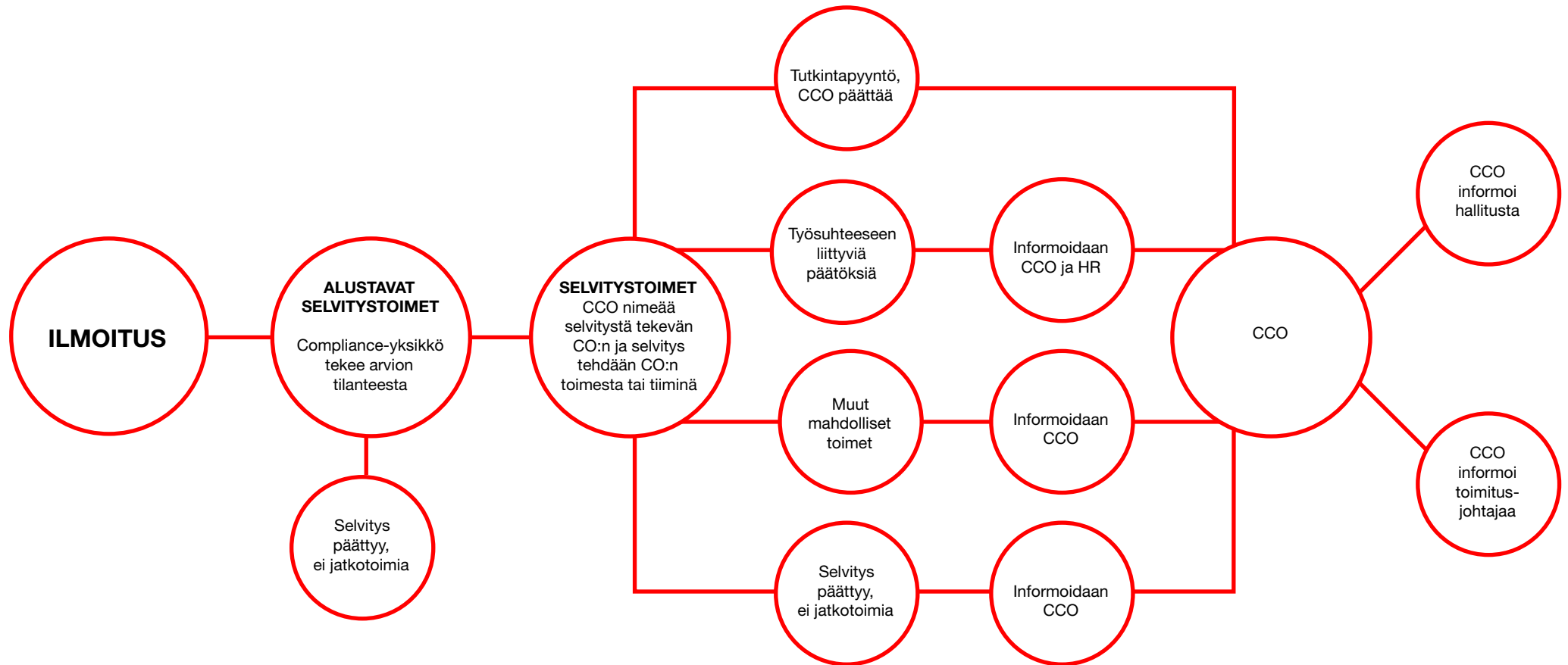
Ilmoituskanava avattiin syyskuussa 2015, ja vuoden loppuun mennessä siihen ei ollut tullut yhteydenottoja. Käyttäjien tyytyväisyyttä siihen ei ole vielä tutkittu.

Tokmannissa ei ollut yhtään korruptiotapausta vuonna 2015.

Valitusten selvitysprosessi on kuvattu seuraavalla sivulla.

Kuvaus selvitysprosessista

CCO= Chief Compliance Officer
CO=Compliance Officer

Sidosryhmien kuunteleminen

Tokmanni haluaa edistää vastuullisuustyötä yhdessä muiden toimijoiden kanssa. Tokmannin sidosryhmiä ovat kaikki tahot, joiden kanssa se on vuorovaikutuksessa. Yrityksen tärkeimmät sidosryhmät ovat asiakkaat, henkilöstö, omistajat ja tavarantoimittajat.

Tärkeimpiin sidosryhmiin pidetään yhteyttä eri kanavien kautta päivittäin, muihin tarpeen mukaan. Seuraavalla sivulla esitetään tarkempaa tietoa yhteydenpidosta sidosryhmiin.

Aktiivisesti mukana järjestöissä ja aloitteissa

Tokmanni osallistuu aktiivisesti useiden eri valtakunnallisten järjestöjen, kuten Kaupan liiton, Päivittäistavara-kauppayhdistyksen (PTY), Teknokemian yhdistyksen sekä kauppakeskushdistyksen toimintaan. Kaupan

liitossa Tokmannilla on edustus hallituksessa ja koulutusvaliokunnassa. PTY:ssä edustajat ovat mukana hallituksessa, vähittäiskaupparyhmässä, tuoteturvallisuusryhmässä sekä omavalvontaryhmässä.

Tokmanni on mukana myös monissa paikallisissa yhteisöissä sekä yhtiön myymäläpaikkakunnilla että pääkonttorin sijaintipaikkakunnalla Mäntsälässä. Siellä Tokmannilla on edustaja muun muassa Mäntsälän Yrityskehitys Oy:ssä, jossa edistetään paikallista yritystoimintaa. Yhteistyötä tehdään paikallisten ja valtakunnallis-

ten viranomaisten kanssa jo erilaisten hankkeiden kehittämis- ja suunnitteluvaiheessa.

Tammikuussa 2012 Tokmanni liittyi mukaan kaupan alan Energiatehokuussopimukseen, jossa se on sitoutunut vähentämään yhdeksän prosenttia energiankulutustaan vuosien 2011–2016 aikana. Tokmanni on myös yritysvaluoverkosto FIBS:in jäsen, ja on allekirjoittanut sen Monimuotoisuussitoumuksen huhtikuussa 2015. Osallistuminen Monimuotoisuusverkkoston toimintaan tukee Tokmannin tavoitetta olla moniarvoinen ja mo-

nimuotoisuutta tukeva organisaatio. Vuoden 2015 lopussa Tokmanni liittyi YK:n Global Compactiin.

Tokmannin tavoite on toteuttaa yhteiskuntavastuuta myös tukemalla erilaisia yleishyödyllisiä yhteisöjä. Vuonna 2015 tuettiin muun muassa Veikko ja Lahja Hurstin Laupeudentyö ry:tä.

Sidosryhmäyhteistyö

Sidosryhmä	Yhteydenpitokanava	Keskeiset huolenaiheet	Tokmannin vastaus
Asiakkaat	Myymälät, Tarjoussanommat, verkkosivut, asiakaspalvelu, sosiaalinen media, media, asiakastutkimukset, olennaisuuskysely	Tuotevalikoima, tuotteiden saatavuus ja hinta, tuoteturvallisuus ja -laatu, hankinnan vastuullisuus	Monipuoliset ja edulliset tuotteet, laadun ja turvallisuuden varmistaminen itse ja käyttämällä ulkopuolista apua; BSCI:n jäsenyys ja vaatimukset toimittajille, omat auditoinnit; viestintä
Henkilöstö	Kehityskeskustelut, intranet, sähköposti, sosiaalinen media, Tokmanni-uutiset, kokoukset, tilaisuudet, koulutukset, ilmoitustaulut, henkilöstötutkimukset, olennaisuuskysely	Työelämän oikeudet, koulutukset	Lakien ja määräysten noudattaminen; eettinen toimintaohjeisto; työhön liittyvät politiikat, periaatteet ja ohjeet; koulutus ja viestintä
Omistajat	Neuvottelut, hallituksen tapaamiset, verkkosivut, raportit, olennaisuuskysely	Taloudellinen tulos, vastuullinen toiminta	Visio ja strategia sekä niiden mukaan toimiminen, eettinen toimintaohjeisto, viestintä
Tavarantoimittajat	Neuvottelut, tapaamiset, auditoinnit, verkkosivut, olennaisuuskysely	Ostoihin liittyvät asiat, reilu kohtelu, toimittajavaatimukset	Sopimukset, BSCI-vaatimukset, viestintä
Viranomaiset	Tapaamiset, verkkosivut, olennaisuuskysely	Määräysten noudattaminen	Lakien ja määräysten noudattaminen, eettinen toimintaohjeisto, viestintä
Päätäjät	Tapaamiset, verkkosivut, olennaisuuskysely	Tiedon saaminen, vaikuttaminen	Verkkosivut, keskustelut, viestintä
Teollisuudenalan järjestöt	Työryhmät, verkkosivut, olennaisuuskysely	Toimintaan aktiivisesti osallistuminen, tiedon jakaminen	Tokmannilaiset eri työryhmissä, viestintä
Oppilaitokset	Yhteistyöprojektit, tapaamiset, verkkosivut	Yhteistyö, tiedonsaanti	Yhteiset projektit, raportointi, luennot, viestintä
Kansalaisjärjestöt	Verkkosivut, tapaamiset, sähköposti, olennaisuuskysely	Vastuullisuus koko arvoketjussa, läpinäkyvyys, tiedonjakaminen	Eettinen toimintaohjeisto; BSCI:n jäsenyys ja vaatimukset toimittajille, auditoinnit; tapaamiset; vastaukset kyselyihin; viestintä
Media	Verkkosivut, tapaamiset, sähköposti	Aktiivinen tiedon tarjoaminen, kyselyihin vastaaminen nopeasti ja rehellisesti	Verkkosivut, sosiaalinen media, muu viestintä

Vastuullisuustyö toiminnan kulmakivenä

Yritysvastuu on olennainen osa Tokmannin päivittäistä liiketoimintaa. Sen tavoitteena on liiketoiminnan riskien minimointi, siihen liittyvien mahdollisuuksien hyödyntäminen sekä lisäarvon tuottaminen sidosryhmille. Olennaisuusanalyysin kautta Tokmanni on tunnistanut oman toimintansa kannalta olennaisimmat vastuullisuustyön teemat.

Vastuullisuustyön lähtökohdat

Lakien ja asetusten sekä hyvän hallintotavan noudattaminen ovat Tokmannin kaiken yritysvastuutyön lähtökohta. Toiminta perustuu YK:n ihmisoikeuksia koskeviin kansainvälisiin perusasiakirjoihin, ILO:n julistukseen työelämän perusperiaatteista ja -oikeuksista sekä OECD:n monikansallisille yrityksille antamiin toimintaohjeisiin.

Yritysvastuutyön perusta Tokmannissa ovat yrityksen arvot sekä Eettinen toimintaohje sitä täydentävien periaatteineen, politiikkoineen ja

ohjeistuksineen. Tokmannin Eettinen toimintaohje sekä periaatteet ovat hallituksen hyväksymiä. Johtoryhmä hyväksyy lisäksi politiikat ja osastojen johto ohjeistukset.

YK:n 17 kestävän kehityksen tavoitetta ohjenuorana

YK julkaisi syyskuussa 2015 uudet kestävän kehityksen tavoitteet, jotka ohjaavat sen jäsenmaita toimimaan aina vuoteen 2030 saakka. Tavoitteena on globaalisti kestävä toiminta ja yritysten tehtävänä on tukea valtioita tavoitteen saavuttamisessa. Myös Tokmanni on

huomioinut tavoitteet omassa toiminnassaan. Yritykset voivat vaikuttaa kaikkiin tavoitteisiin ainakin epäsuorasti. Tokmanni huomioi seuraavat toimintansa kannalta olennaisimmat tavoitteet työssään:

- **Tavoite 4:** Avoimen, tasa-arvoisen ja laadukkaan koulutuksen sekä elinikäisten oppimismahdollisuuksien takaaminen kaikille
- **Tavoite 5:** Sukupuolten välisen tasa-arvon saavuttaminen ja naisten ja tyttöjen voimaannuttaminen
- **Tavoite 8:** Talouskasvun, tuottavuuden, täystyöllisyyden ja hyvien työolojen edistäminen
- **Tavoite 10:** Eriarvoisuuden vähentä-

minen maiden sisällä ja niiden välillä

- **Tavoite 12:** Kestävien kulutus- ja tuotantotapojen kehittäminen
- **Tavoite 13:** Ilmastonmuutosta ja sen vaikutuksia vastaan taisteleva
- **Tavoite 14:** Merten ja niiden tarjoamien luonnonvarojen säilyttäminen, ja niiden kestävän käytön edistäminen
- **Tavoite 15:** Maaekosysteemien suojeleminen ja ennalleen palauttaminen sekä niiden kestävän käytön edistäminen. Metsien kestävän käytön edistäminen, aavikoitumisen hidastaminen, maaperän köyhtymisen estäminen ja luonnon monimuotoisuuden puolustaminen.

Tavoitteiden 4, 5, 8 ja 10 toteutukseen Tokmanni vaikuttaa eettisellä toimintaohjeistolla sekä henkilöstöön liittyvillä tavoitteilla ja toimenpiteillä. Tavoitetta 13 tuetaan erityisesti ympäristöasioihin liittyvillä tavoitteilla. Tavoitteisiin 10, 12, 14 ja 15 vaikutetaan toimittajavaatimusten kautta.

Olennaiset asiat

Tokmannin vastuullistyössä olennaisia asioita ovat sekä sidosryhmien päätöksenteon että liiketoiminnan kannalta merkittävät teemat, joita ovat rehti liiketoiminta, reilu kohtelu, vastuullinen hankinta ja tuotteet sekä viisas resurssien käyttö. Teemat ovat nousseet esille Tokmannin olennaisuusanalyysissa ja niiden valinta perustuu GRI G4 -ohjeiston olennaisten asioiden määrittämisen ohjeistukseen.

Olennaisuusanalyysi on tehty keväällä 2015 puhelinhaastatteluilla ja verkkokyselyllä, johon saatiin 565 vastausta. Kyselyn vastaajat edustivat tavarantoimittajia, henkilöstöä, kuluttajia, viranomaisia ja päättäjiä, teollisuuden alan järjestöjä, sijoittajia sekä kansalaisjärjestöjä. Suurin osa vastajista kuului henkilöstön, kuluttajien ja tavarantoimittajien ryhmiin. Tokmannin johto vastasi kyselyyn liiketoiminnan vaikutusten näkökulmasta.

Tuloksista keskusteltiin ja ne vahvistettiin yrityksen johtoryhmässä. Kriteereinä käytettiin taloudellisia vaikutuksia mukaan lukien riskit ja mahdollisuudet, ympäristövaikutuksia sekä vaikutuksia ihmisiin. Lopulliset tulokset olennaisista asioista on esitetty seuraavalla sivulla.

Yritysvastuutyön perusta Tokmannissa ovat yrityksen arvot sekä Eettinen toimintaohje sitä täydentävine periaatteineen, politiikkoineen ja ohjeistuksineen

Olennaiset teemat

Rehti liiketoiminta

Taloudellinen tulos
Työllistäminen
Korruption
vastaisuus

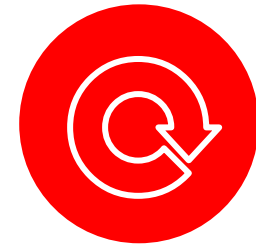
Reilu kohtelu

Työterveys- ja turvallisuus
Työntekijöiden
kouluttaminen
ja kehittäminen
Tasa-arvoisuus
työssä ja palkkauksessa
Syrjimättömyys

Vastuullinen hankinta ja tuotteet

Vastuullinen hankinta
Vastuulliset tuotteet
ja pakkaukset
Tuoteturvallisuus
Tuotteiden asianmukaiset
merkinnät
Vastuullinen markkinointi
Yksityisyyden suoja

Viisas resurssien käyttö

Materiaalien
tehokas käyttö
Energiatehokkuus
Tehokas logistiikka
Jätteiden
tehokas kierrätys

Operatiiviselle työlle on asetettu vastuullisuustavoitteet ja määritelty toimenpiteet niihin pääsemiseksi

Vastuullisuustyön johtaminen Tokmannilla

Yritysvastuu on olennainen osa Tokmannin päivittäistä liiketoimintaa. Sen tavoitteena on liiketoiminnan riskien minimointi, siihen liittyvien mahdollisuuksien hyödyntäminen sekä lisäarvon tuottaminen sidosryhmille.

Lakien ja asetusten sekä hyvän hallintotavan noudattaminen ovat Tokmannin yritysvastuutyön minimivaatimus. Toiminta perustuu YK:n ihmisoikeuksia koskeviin kansainvälisiin perusasiakirjoihin, ILO:n julistukseen työelämän perusperiaatteista ja -oikeuksista sekä OECD:n monikansallisle yrityksille antamiin toimintaohjeisiin.

Yritysvastuutyön perusta Tokmannissa ovat yrityksen arvot sekä Eetti-

nen toimintaohje sitä täydentävine periaatteineen, politiikkoineen ja ohjeistuksineen. Tokmannin Eettinen toimintaohje sekä periaatteet ovat hallituksen hyväksymiä, politiikat hyväksyy johtoryhmä ja ohjeistukset osastojen johto.

Tokmannin yritysvastuuasioista vastaa viime kädessä toimitusjohtaja, joka raportoi niistä säännöllisesti hallitukselle. Hallitus käsittelee yritysvastuuasioita tarpeen mukaan ja päätöksenteon tukena toimii Tokmannin vastuullisuusasiantuntijoiden tuottamat esitykset ja tiedot. Vastuu työn operatiivisesta johtamisesta on talous- ja hallintojohtajalla, joka on johtoryhmän jäsen, ja jolle yritysvastuuasioiden vetäjä raportoi. Yritysvas-

tuuasioiden vetäjä johtaa työryhmää, joka koostuu osastojen ja henkilöstön edustajista. Heidän tehtävänä on vastata ryhmän määrittämien yritysvastuutavoitteiden saavuttamisesta osastoilla. Jokaisen tokmannilaisen velvollisuutena on noudattaa yrityksen eettistä toimintaohjeistoa ja pyrkiä minimoimaan negatiiviset vaikutukset ympäristöön ja yhteiskuntaan omassa työssään.

Tokmannin vastuullistytössä olennaisia asioita ovat sekä sidosryhmien päätöksenteon että liiketoiminnan kannalta merkittävät asiat, joita ovat rehti liiketoiminta, reilu kohtelu, vastuullinen hankinta ja tuotteet sekä viisas resurssien käyttö. Operatiivinen työ tehdään yrityksen eri osastoilla,

joiden vastuullisuuden kannalta olennaisille asioille on asetettu vastuullisuustavoitteet, määritelty toimenpiteet niihin pääsemiseksi, ja joiden saavutuksista tullaan raportoimaan. Yritysvastuun indikaattorit raportoidaan kerran vuodessa ja operatiivisia mittareita seurataan neljännesvuosittain ohjausryhmien kokouksissa. Tavoitteista raportoidaan kunkin olennaisen alueen kohdalla erikseen tässä raportissa.

Hallintotavan kuvauksesta löytyy lisätietoa Tokmannin ohjausjärjestelmästä. Yritysvastuun riskien hallinta on osa yhtiön riskienhallintaprosessia. Johtamista arvioidaan Tokmannissa jatkuvasti ja tarvittaessa muokataan tavoitteita, resurssointia sekä toimintatapoja.

Olennaisten asioiden johtaminen

Olennainen näkökohta	Keskeiset ohjaavat periaatteet ja politiikat	Tavoitteet 2016
Taloudellinen tulos G4-EC1	Laskentaperiaatteet International Financial Reporting Standards (IFRS), Hallinnointiperiaatteet	<u>Taloudelliset tavoitteet</u>
Työllistäminen G4-LA1, G4-LA2	Henkilöstöpolitiikka	<u>Reilun kohtelun tavoitteet</u>
Korruption vastaisuus G4-SO4, G4-SO5	<u>Eettinen toimintaohje</u> , Lahjonnan vastaiset periaatteet, Hallinnointiperiaatteet	<u>Rehdin liiketoiminnan tavoitteet</u>
Yksityisyyden suoja G4-PR8	<u>Eettinen toimintaohje</u> , Tietosuojaperiaatteet	<u>Rehdin liiketoiminnan tavoitteet</u>
Työterveys ja -turvallisuus G4-LA5	<u>Eettinen toimintaohje</u> , Henkilöstöpolitiikka, Työterveyshuoltoyhteistyön toimintasuunnitelma	<u>Reilun kohtelun tavoitteet</u>
Työntekijöiden kouluttaminen ja kehittäminen G4-LA11	Koulutussuunnitelma	<u>Reilun kohtelun tavoitteet</u>
Tasa-arvoisuus työssä ja palkkauksessa G4-LA4, G4-LA13	<u>Eettinen toimintaohje</u> , Henkilöstösuunnitelma, Henkilöstöpolitiikka, Tasa-arvosuunnitelma	<u>Reilun kohtelun tavoitteet</u>
Syrjimättömyys G4-LA12, G4-HR3	<u>Eettinen toimintaohje</u> , Yhdenvertaisuussuunnitelma	<u>Reilun kohtelun tavoitteet</u>
Materiaalien tehokas käyttö G4-EN1	<u>Eettinen toimintaohje</u> , Ympäristöpolitiikka	<u>Viisaan resurssien käytön tavoitteet</u>
Energiatehokkuus ja päästöt G4-EN3, G4-EN5, G4-EN15–G4-EN18	<u>Eettinen toimintaohje</u> , Ympäristöpolitiikka	<u>Viisaan resurssien käytön tavoitteet</u>

Olennainen näkökohta	Keskeiset ohjaavat periaatteet ja politiikat	Tavoitteet 2016
Jätteiden tehokas kierrätys G4-EN23	<u>Eettinen toimintaohje</u> , Ympäristöpolitiikka	<u>Viisaan resurssien käytön tavoitteet</u>
Tehokas logistiikka G4-EN30	<u>Eettinen toimintaohje</u> , Ympäristöpolitiikka	<u>Viisaan resurssien käytön tavoitteet</u>
Vastuullinen hankinta G4-LA14–G4-LA15, G4-HR11, G4-SO9	<u>Eettinen toimintaohje</u> , <u>BSCI:n eettinen toimintaohje</u> , Vastuullisen hankinnan periaatteet, Vastuullisen hankinnan toimintaohje	<u>Vastuullisen hankinnan tavoitteet</u>
Tuoteturvallisuus G4-PR1–G4-PR2	Tokmannin laatu- ja pakkausohjeet	<u>Vastuullisten tuotteiden tavoitteet</u>
Tuotteiden asianmukaiset merkinnät G4-PR3, G4-PR9	Tokmannin laatu- ja pakkausohjeet	<u>Vastuullisten tuotteiden tavoitteet</u>
Vastuullinen markkinointi G4-PR7	<u>Eettinen toimintaohje</u>	<u>Vastuullisten tuotteiden tavoitteet</u>

Reilu kohtelu

Lähestymistapamme

Tokmanni kasvattaa yritysarvoa monimuotoisella henkilöstöllä, osaamisen kehittämisellä ja vastuullisella toiminnalla. Henkilöstöä kunnioittava, avoin ja reilu yrityskulttuuri ovat avaimia menestykselliseen sekä kestävään liiketoimintaan. Reilun ja toimivan henkilöstöjohtamisen avulla Tokmanni pystyy vähentämään liiketoimintansa riskejä, hyödyntämään siihen liittyviä mahdollisuuksia, kasvattamaan yritysarvoaan ja tuottamaan lisäarvoa sidosryhmilleen. Yhtiössä seurataan jatkuvasti laadukkaan esimiestyön, hyvien johtamiskäytäntöjen, hyvän työilmapiirin ja tasa-arvoisuuden kehittymistä.

Meille tärkeät asiat

- Sitoutunut henkilöstö
- Tasa-arvoinen työ
- Työntekijöiden koulutus ja kehittäminen
- Työterveydestä ja -turvallisuudesta huolehtiminen

Keskeiset tavoitteemme

Tokmanni rakentaa oikeudenmukaista ja luottamukseen perustuvaa toimintakulttuuria, jossa jokainen voi hyvin

Tokmannilla on innostunut ja sitoutunut henkilöstö, joka arvostaa asiakasta, omaa työtään sekä työnantajaansa ja on yrityksensä vastuullinen tuloksentekijä

Tokmannilla on monimuotoinen työyhteisö ja yhdenvertainen kohtelu, joka varmistetaan koko henkilöstölle heti rekrytoinnista lähtien

Tokmannin kaikki esimiehet on koulutettu pitkäjänteisellä valmennusohjelmalla, joka sisältää työvälineitä ja käytäntöjä ihmisten oikeudenmukaiseen johtamiseen

Sitoutunut henkilöstö

Tokmannin palveluksessa ympäri Suomea työskentelee 3 293 henkilöä. He muodostavat Tokmannin liiketoiminnan perustan, innostuneen ja sitoutuneen henkilöstön.

Pitkiä työsuhteita

Vuoden 2015 lopussa Tokmannin palveluksessa oli 3 293 henkilöä, joka on 204 työntekijää enemmän kuin vuoden 2014 lopussa. Henkilömäärän kasvu johtui pääasiassa uusien myymälöiden perustamisesta. Keskimääräinen henkilömäärä Tokmannilla vuonna 2015 oli 3 197 henkilöä. Raportoitavissa henkilömäärissä ovat mukana myös poissaolajaksolla olevat (esim. äitiys-, isyys-, vanhempain-, hoito-, opinto- ja vuorotteluvapaalla olevat). Keskimäärin poissaolajaksolla on samanaikaisesti 180 henkilöä.

Tokmannin kokonaishenkilömäärästä 74 prosenttia työskenteli vuoden 2015 lopussa vakituudessa työsuhhteessa ja 26 prosenttia määräaikaissa työsuhhteessa. Kokoaikaisten

työntekijöiden osuus oli 37 prosenttia ja osa-aikaisten 63 prosenttia. Osa-aikaista työntekijöistä suurin osa oli kassamyyjiä johtuen sesonkiluonteisesta tarpeesta vähittäiskaupan alalla.

Vuoden 2015 aikana alkaneiden vakituisten työsuhteiden määrä oli 278, ja vastaavasti päättäneiden vakituisten työsuhteiden määrä oli 137. Vakituisten henkilöstön tulovaihtuvuus raportointikauden aikana oli 11 prosenttia ja lähtövaihtuvuus 6 prosenttia. Vaihtuvuusluvuissa ei ole huomioitu eläkkeelle siirtymistä.

Vuokratyövoiman käyttö vähäistä

Vuokratyövoiman käyttö Tokmannilla on vähäistä. Lisätyötä tarjotaan aina ensisijaisesti omalle osa-aikaiselle

henkilöstölle. Vuonna 2015 Tokmannilla saatiin päätökseen laajamittaiset brändimuutokset, jolloin aikaisemmin muilla liikemerkeillä toimineet 42 myymälää siirrettiin Tokmanni-brändin alle. Tässä yhteydessä käytettiin poikkeuksellisesti apuna vuokratyövoimaa. Vuokratyövoiman kustannusten osuus maksetuista palkoista vuonna 2015 oli 4 prosenttia. Henkilömääriä vuokratyövoiman osalta ei ole raportoitu. Lisäksi Tokmanni työllistää vuosittain noin 1 000 määräaikaista kausiapulaista painottuen myymäläverkoston tarpeisiin kesä- ja joulukaupassa.

Työehtosopimusten piirissä

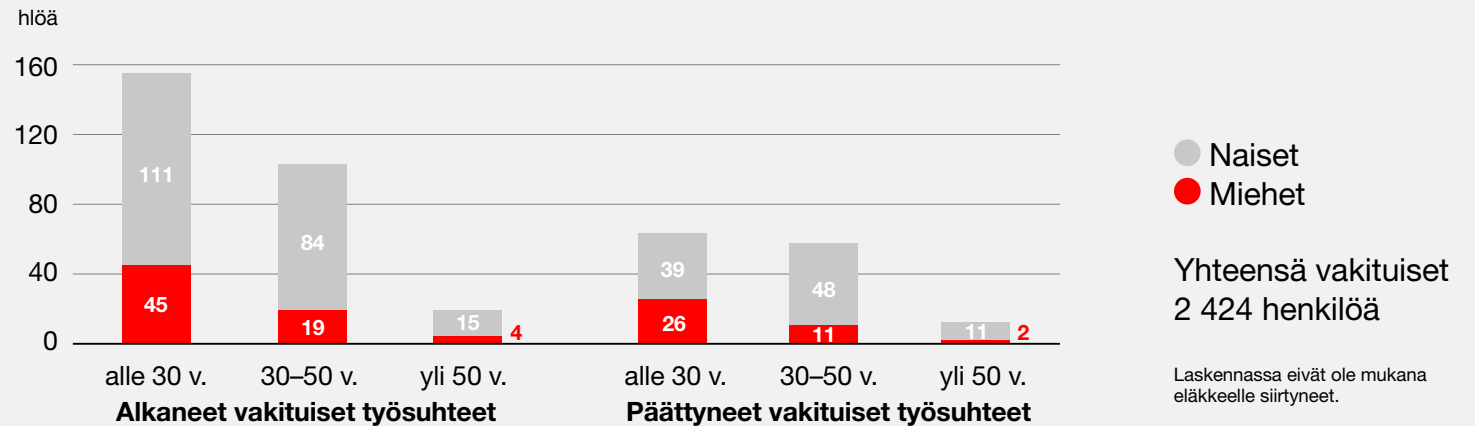
Tokmannilla noudatetaan kaikkia yhteistoimintalain (laki yhteistoiminnasta yrityksissä) sekä kollektiivisessa

3 293
henkilöä
156
myymälää

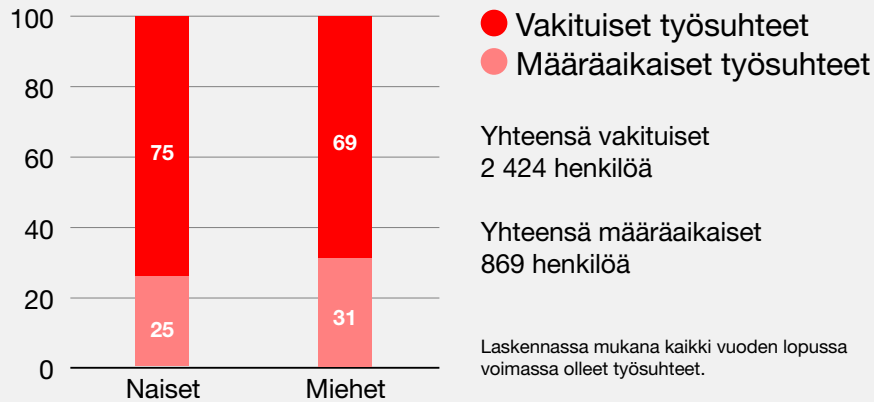
työehtosopimuksessa (kaupan alan työehtosopimus) määriteltyjä säännöksiä, mukaan lukien uudelleenjärjestelytilanteisiin liittyvät lainsäädännökset ja ilmoitusajat.

Kaikki muut henkilöstöryhmät paitsi johto ja ylemmät toimihenkilöt ovat kollektiivisesti neuvotellun kaupan alan työehtosopimuksen piirissä. Johdon ja ylempien toimihenkilöiden osuus koko henkilöstöstä vuoden 2015 lopussa oli 1,5 prosenttia. Myös näissä henkilöstöryhmissä noudatetaan pääsääntöisesti kaupan alan työehtosopimusta.

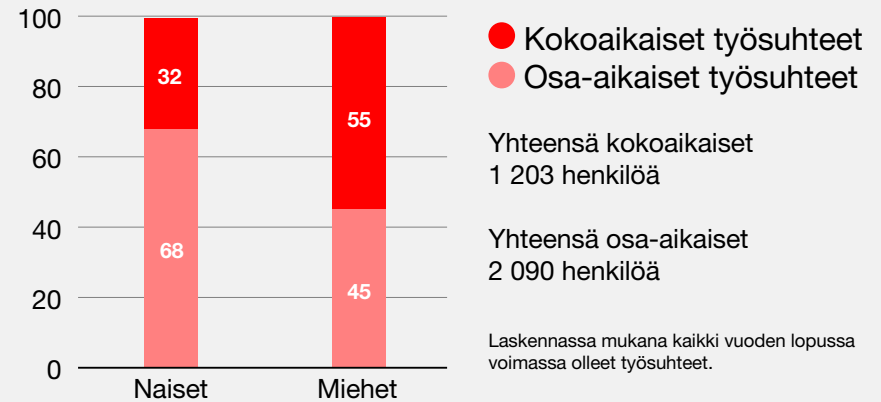
Alkaneet ja päättyneet vakituiset työsuhteet ikäryhmittäin ja sukupuolen mukaan

Vakituiset ja määräaikaiset työsuhteet vuoden lopussa, %

Kokoaikaiset ja osa-aikaiset työsuhteet vuoden lopussa, %

Tasa-arvoinen työ

Tokmanni haluaa varmistaa tasa-arvoisuuden kaikissa työtehtävissä ja palkkauksessa sekä taata syrjimättömyyden kaikilla työpaikoilla.

Tasapuoliset etuudet

Tokmannin henkilöstöllä on laajat henkilöstöetuudet, ja samat etuudet ovat voimassa työsuhteen laadusta ja sopimustunneista huolimatta sekä vakituisella että määräaikaisella henkilöstöllä. Johtoryhmä määrittelee henkilöstöedut vuosittain.

Lakisääteisten etujen lisäksi muita etuja ovat muun muassa monipuoliset ostoedut, pikkujoulu- ja virkistysrahat sekä työnantajan osittain kustantamat liikunta- ja kulttuurisetelit. Lisäksi Tokmanni muistaa henkilöstöään joululahjoilla ja merkkipäivälahjoilla (50- ja 60-vuotiaat), palkitsee pitkistä työurista (10-, 20- ja 30-vuotinen palvelus) sekä muistaa eläkkeelle lähtijöitä. Myös työterveyshuolto on toteutettu lakisääteistä laajempaan eli yleislääkäritasoisena palveluna.

Kannusteita työhön

Tokmannilla on koko henkilöstöä koskeva kannustepalkkiojärjestelmä lukuunottamatta varastohenkilökuntaa, jolla on tuotantolisäjärjestelmä. Kannustepalkkiojärjestelmä koostuu kahdesta osasta, kannustepalkkiosta ja kannusterahasta.

Kannustepalkkion perusteena on Tokmannin käyttökateen parantuminen. Palkkiot määräytyvät saavutetun tuloksen ja asetettujen organisaatio- tai henkilökohtaisten mittareiden perusteella. Maksu tapahtuu työntekijöiden henkilökohtaisten palkkojen suhteessa. Tarkastelu ja maksatus tapahtuvat puolivuositain.

Kannusterahaa maksetaan erinomaisten tiimi- tai henkilökohtaisten suoritusten perusteella.

Palkitseminen pohjautuu yrityksen

numeerisiin ja laadullisiin mittareihin.

Vuodesta 2015 kannustejärjestelmän palkkioita maksettiin yhteensä noin 500 000 euroa.

Esimiehet käyvät läpi palkitsemisen periaatteet oman tiimensä kanssa, ja kannustepalkkiojärjestelmä kokonaisuudessaan on kuvattuna yrityksen intranetissa.

Varastohenkilöstöllä on käytössä tuotantolisäjärjestelmä. Tuotantolisän määrään vaikuttavat varaston tuottavuus ja henkilökohtainen suoriutuminen. Tuotantolisää maksetaan kuukausittain, ja vuodesta 2015 tuotantolisää maksettiin yhteensä noin 280 000 euroa.

Koko henkilöstöä koskevien etuuksien lisäksi Tokmannin johdolla ja ylemmillä toimihenkilöillä on ollut mahdollisuus ostaa osakeannissa yrityksen osakkeita. Muutamilla edellä

Kolme neljästä tokmannilaisesta on tyytyväisiä työhönsä

mainituilla henkilöstöryhmän jäsenillä on myös työnantajan kustantamia vapaaehtoisia vakuutuksia, jotka ovat pääosin siirtyneet Tokmannille yritysostojen kautta.

Monimuotoisuus ja tasavertaiset mahdollisuudet

Tokmannin tavoitteena on luoda sellaiset toimintatavat ja olosuhteet, joissa jokainen työntekijä kokee olevansa yhdenvertaisessa ja tasa-arvoisessa asemassa suhteessa muihin työtovereihin.

Tokmannin henkilöstöryhmät ovat:

- **Johto:** johtoryhmän jäsenet
- **Ylemmät toimihenkilöt:** organisaatiokaavion erikseen nimetyt asiantuntijat
- **Toimihenkilöt:** konttorihenkilöstö ja myymäläpäälliköt
- **Työntekijät:** myymälä- ja varastohenkilöstö

Henkilöstön keski-ikä vuoden 2015 lopussa oli 37 vuotta. Tokmannin hallituksessa oli 6 henkilöä, joista kaikki olivat miehiä. Henkilömäärässä ei tapahtunut muutoksia raportointikauden aikana. Johtoryhmän henkilömäärä vuonna 2015 oli yhdeksän, joista yksi oli nainen. Johtoryhmässä tapahtui yksi henkilövaihdos 2015. Tokmanni ei raportoi vähemmistöryhmiä eikä

muita monimuotoisuuden tekijöitä (esimerkiksi syntyperä, etninen tausta, uskonto).

Suurin osa, noin 85 prosenttia, Tokmannin henkilöstöstä on suoraan kaupan työehtosopimuksen palkkataulukon piirissä, mikä käsittää tasavertaiset palkkataulukot. Johdon ja ylempien toimihenkilöiden peruspalkka ja palkitseminen määräytyvät tehtävän ja työn vaativuuden lisäksi kokemuksen, osaamisen ja tulosten perusteella. Palkan ja palkitsemisen eroja eri sukupuolten välillä ei ole mahdollista vertailla johdun tehtävien laajuudesta, erilaisista vaativuustasoista sekä tehtävien monimuotoisuudesta.

Työtyytyväisyyttä kehittämässä

Tokmannilla seurataan vuosittain henkilöstön työtyytyväisyyttä. Seurannan kohteena ovat muun muassa tasa-arvoisuuden, työilmapiirin, esimiestyön ja oikeudenmukaisen johtamisen kehittyminen. Organisaatioittain valitaan vuosittaiset kehityskohteet, joita seurataan säännöllisesti.

Vuonna 2015 toteutetun henkilöstökyselyn mukaan yli 60 prosenttia henkilöstöstä kertoi toiminnan kehittyneen myönteiseen suuntaan ja kolme nel-

jästä oli kokonaisuudessaan tyytyväisiä omaan työhönsä.

Syrjinnän kielto

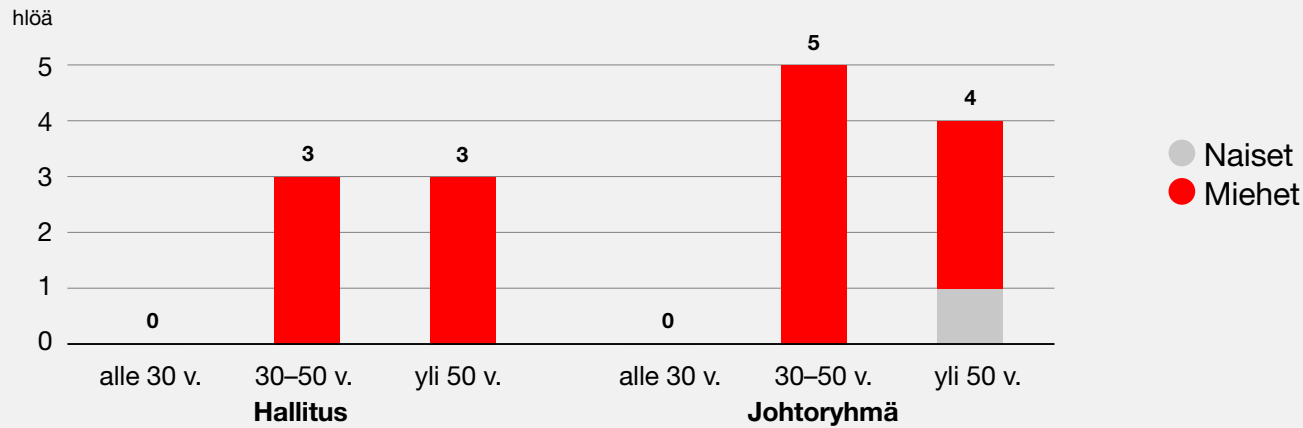
Tokmannin tavoitteena on monimuotoinen työyhteisö ja yhdenvertaisen kohtelun varmistaminen koko henkilöstölle heti rekrytoinnista lähtien. Tokmannilla on menettelyohjeet epäasiallisen kohtelun käsittelemiseksi ja ennalta ehkäisemiseksi. Ohjeistuksen mukaan epäasialliseen kohteluun pitää puuttua välittömästi.

Lisäksi Tokmannille on perustettu erillinen Compliance-yksikkö. Mikäli Tokmanni työntekijällä on epäselvyyttä Tokmannin eettisen ohjeistuksen tulkinnassa tai henkilöstöasioissa, hän voi ottaa yhteyttä Compliance-yksikköön. Vuoden 2015 aikana Compliance-yksikköön ei ole tullut yhtään syrjintää koskevaa ilmoitusta.

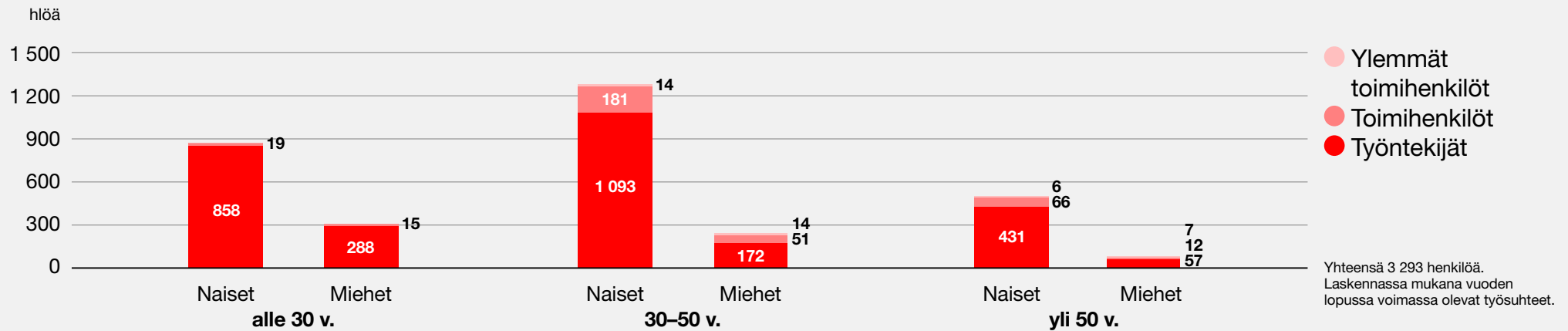
Tavoitteena monimuotoinen työyhteisö ja yhdenvertaisen kohtelun varmistaminen koko henkilöstölle

Ikä- ja sukupuolijakauma, hallitus ja johtoryhmä

Ikä- ja sukupuolijakauma, muut

Työntekijöiden koulutus ja kehittäminen

Tokmannin tavoitteena on innostunut ja sitoutunut henkilöstö, joka arvostaa asiakasta, omaa työtään sekä työnantajaansa ja on yrityksensä vastuullinen tuloksentekijä.

Jatkuvaa osaamisen kehittämistä

Tokmanni panostaa henkilöstönsä osaamisen kehittämiseen. Koulutusta tarjotaan koko henkilöstölle. Koulutuksen ja henkilöstön osaamisen kehitystyöhön osallistuvat talon omat asiantuntijat yhdessä ulkopuolisten koulutuskumppaneiden kanssa. Tokmanni on panostanut koko henkilöstönsä osaamisen kehittämiseen myös laajentamalla verkko-oppimisen käytäntöjä.

Osaamisen kehittämisen tavoitteena on varmistaa, että henkilöstön osaaminen on ajan tasalla yrityksen

strategisiin tavoitteisiin nähden. Tokmannilaisten ammatillista osaamista kehitetään lähi- ja verkkokoulutuksen sekä työssäoppimisen kautta kaikissa tehtävissä.

Viime vuosina on kehitetty erityisesti valmentavan esimiestyön taitoja. Kaikki esimiehet on koulutettu pitkäjänteisellä valmennusohjelmalla, joka sisältää työvälineitä ja käytäntöjä ihmisten oikeudenmukaiseen johtamiseen. Johtamismalli korostaa esimiehen roolia tuloksen tekijänä, yhteistyön rakentajana ja muutoksen johtajana. Osaaminen työsuhteasioissa halutaan varmistaa tarjoamalla säännöllisesti

työlainsäädäntöä ja työehtosopimusta koskevaa koulutusta.

Myynnin tehtävissä osaamista on vuonna 2015 kehitetty erityisesti asiakaspalvelun, myymäläkonseptin ja myynnin kehittämisen osalta. Kaikille esimiestehtävissä toimiville tarjotaan koulutusta ja valmennusta esimiestyössä kehittymiseen valmentavan johtamisen, esimiestyön periaatteiden, työsuhteasioiden sekä työkyvyn johtamisen osalta. Uusille esimiehille tarjotaan myös pienryhmäkoulutusta omassa esimiestyössä kehittymisen tueksi. Yrityksen johtoryhmää on myös koulutettu valmentavan johtamisen periaatteisiin.

Tutkintoon johtava ammatillinen koulutus on Tokmannilla suosittu tapa kehittää osaamista kaupan ja logistiikan aloilla. Ammatillista osaamisen kehittämistä tuetaan Tokmannilla jatkuvasti erilaisten oppisopimuskoulutusten avulla. Myynnin, logistiikan tai johtamisen ammatillista tutkintoa opiskelee kymmeniä tokmannilaisia vuosittain.

Turvallisuuskoulutukset sekä Tokmannin eettisen ohjeistuksen verkkokurssi ovat pakollisia kaikille yrityksen työntekijöille. Turvallisuuskoulutuksia järjestetään säännöllisesti vuoden mittaan, ja eettisen ohjeistuksen verkkokurssi suoritetaan heti taloon tullessa.

Kehityskeskustelut ja suorituksen arvioinnit

Kehityskeskustelujen piiriin kuuluvat kaikki työntekijät. Kehityskeskusteluissa arvioidaan menneen kauden työsuoritus ja asetetaan tavoitteet tulevalle kaudelle. Kehityskeskusteluun kuuluu myös henkilön oman osaamisen kehittämisen suunnittelu sekä esimiestyön ja tiimin toiminnan arviointi.

Keskustelut käydään kerran vuodessa. Alle vuoden kestävässä määräaikaissa työsuhteessa kehityskeskustelua ei aina ehditä käydä ja silloin voidaan hyödyntää perehdytykseen liittyvää palautekeskustelua. Vuonna 2015 toteutetun henkilöstökyselyn mukaan 84 prosenttia vastaajista oli tyytyväisiä käymäänsä kehityskeskusteluun.

Asiakaspalvelun mestarit uudistivat pelisäännöt ja loivat uusia toimintamalleja hyvän palvelun varmistamiseksi

ASIAKASPALVELUN MESTARIT

Tokmannin asiakaspalvelun kehittämisprojektissa 2014–2015 luotiin uusia toimintamalleja hyvän palvelun varmistamiseksi. Myymälöiden henkilökunnasta valittiin avoimen haun kautta Asiakaspalvelun mestarit, 30 hengen joukko, jonka kanssa uudistettiin asiakaspalvelun pelisäännöt. Asiakaspalvelun mestarit saivat kouluttajataitojen valmennusta, minkä jälkeen he toteuttivat asiakaspalvelukoulutukset kaikissa Tokmannin

myymälöissä. Asiakaspalvelun kehittäminen vietiin koulutusten jälkeen osaksi myymälän johtamismallia sekä uuden henkilöstön perehdytystä. Vuonna 2015 asiakaspalvelun kehittämistä tuettiin myös esimiesvalmennusten ja viestinnän avulla. Henkilöstön asiantuntijuuden hyödyntäminen ja asiakaspalvelumestareiden vahva sitoutuminen asiaan veivät merkittäväällä tavalla projektin tavoitteita eteenpäin.

Työterveydestä ja -turvallisuudesta huolehtiminen

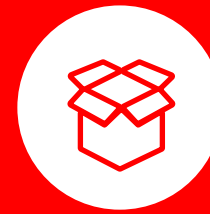
Tokmanni kantaa vastuunsa henkilöstön työhyvinvoinnista ja työkyvyn tukemisesta. Kokonaisvaltaisen työkykyjohtamisen tavoitteena on henkilöstön työkykyisyyden ja osaamisen varmistaminen koko työsuhteen elinkaaren ajan.

Turvallista ja terveellistä työympäristöä kehitetään yhdessä henkilöstön, työterveyshuollon ja työturvallisuusorganisaation kanssa. Tavoitteena on rakentaa oikeudenmukaista ja luottamukseen perustuvaa toimintakulttuuria, jossa jokainen voi hyvin. Työkyvyn ja työkuormituksen hallintaan sekä riskien seurantaan panostetaan kattavasti. Tokmanni on saanut

ensimmäisenä yrityksenä Suomessa vakuutusyhtiö Varman myöntämän Työkykyjohtaja-sertifikaatin.

Työsuojelutoiminta on Tokmannissa järjestetty lainsäädäntöä noudattaen. Tokmannilla kaikki henkilöstöryhmät (työntekijät, toimihenkilöt, ylemmät toimihenkilöt ja johto) ovat edustettuna työsuojelutoimikunnassa.

**Tavoitteena
terveellinen,
turvallinen
ja osallistava
työympäristö**

Vastuullinen hankinta ja tuotteet

Lähestymistapamme:

Tokmanni on sitoutunut toiminnassaan vastuulliseen hankintatapaan, mikä näkyy kaikissa hankinnan vaiheissa. Tokmanni pyrkii ostamaan tuotteensa ostotoiminnan huolellisuusperiaatteen mukaisesti vastuullisilta tavarantoimittajilta ja edellyttää, että kuluttajille tarjotut tuotteet on valmistettu eettisesti hyväksyttävissä tuotantolosuhteissa. Tokmanni kantaa vastuun siitä, että yhtiön maahantuomat, markkinoimat sekä myymät tuotteet ovat turvallisia niin kuluttajille kuin työntekijöillekin. Tokmanni markkinoi tuotteitaan hyvän tavan mukaisesti ja suhtautuu vakavasti yksityisyyden suojaamiseen sen hallinnoimissa järjestelmissä ja rekistereissä.

Meille tärkeät asiat:

- Vastuullinen hankinta
- Vastuu tuotteista
- Eettinen markkinointi
- Yksityisyyden suoja

Keskeiset tavoitteemme

Tokmanni hankkii tuotteita vastuullisilta tavarantoimittajilta ja edellyttää hankintasopimuksissaan toimitusketjuun sitoutumaan vastuulliseen toimintaan

Tokmannin myymät tuotteet ovat turvallisia käyttää

Tokmannin valikoimassa olevat tuotteet ja niiden merkinnät täyttävät lainsäädännön vaatimukset

Tokmanni vahvistaa kuluttajien mahdollisuutta tehdä perusteltuja ostopäätöksiä

Tokmanni varmistaa, ettei sen hallinnoimissa järjestelmissä ja rekistereissä ole tapauksia, jossa yksityisyyden suojaa olisi loukattu tai epäilty loukatun

Vastuullinen hankinta

Vastuullisella hankinnalla varmistetaan työntekijöiden perusoikeuksien toteutuminen. Nämä perusoikeudet pohjautuvat muun muassa YK:n ihmisoikeuksia koskeviin kansainvälisiin perusasiakirjoihin sekä lapsen oikeuksien sopimukseen, ILO:n julistukseen työelämän perusperiaatteista ja -oikeuksista sekä OECD:n monikansallisille yrityksille antamiin toimintaohjeisiin.

Vastuullinen hankintaketju

Tokmanni on laatinut vastuullisen hankinnan periaatteet oman vastuullisuustyönsä kehittämiseksi. Niitä täydentävät vastuullisen hankinnan toimintaohjeet, jotka ohjaavat hankintaprosessia.

Business Social Compliance Initiatiiven (BSCI) jäsenenä Tokmanni on sitoutunut noudattamaan BSCI:n eettisiä periaatteita. Tokmanni edellyttää myös tavarantoimittajiltaan sitoutumista BSCI:n eettisten periaatteiden mukaiseen toimintaan, ja heidän on vaadittava sitä myös omilta tavarantoimittajiltaan ja tuottajiltaan. Vastuullisen

hankinnan tavoitteena on varmistaa seuraavien periaatteiden toteutuminen Tokmannin hankintaketjussa:

- Oikeus yhdistymisvapauteen ja kollektiivinen neuvottelu-oikeus
- Henkilöihin kohdistuvan syrjinnän kieltä
- Asianmukainen palkkaus ja korvaus työstä
- Asianmukaiset työajat
- Oikeus turvalliseen ja terveelliseen työympäristöön
- Lapsityövoiman kieltä
- Nuorten työntekijöiden suojelu
- Työntekijöihin sovelletaan kulloinkin voimassa olevaa lainsäädäntöä ja soveltuvia työehtosopimuksia

- Pakkotyövoiman käytön kieltä
- Ympäristönsuojelu
- Eettiset liiketoimintatavat kuten esimerkiksi lahjonnan kieltä

Vuonna 2015 Tokmannin vastuullisen hankinnan tavoitteena oli lisätä osvoja tavarantoimittajilta, jotka olivat tai liittyivät BSCI:hin riskimaissa. Vuoden 2015 tavoitteena oli saada ohjattua vähintään kaksi kolmasosaa kaikista riskimaaostoista BSCI:hin sitoutuneille ja sen vaatimusten mukaisesti toimiville toimittajille. Toisena tavoitteena oli saada kaikilta muilta riskimaissa toimivilta jatkuvilta tavarantoimittajilta kirjallinen sitoumus siitä, että he

noudattavat BSCI:n eettisiä toimintaperiaatteita. Molemmat tavoitteet saavutettiin hyvin. Vuonna 2015 BSCI:ssä mukana olevien tavarantoimittajien osuus riskimaaostoista kasvoi 44 prosenttiyksikköä ja riskimaahankinnoista 85 prosenttia kohdennettiin BSCI:n piirissä oleville tavarantoimittajille. Riskimaiden jatkuvista tavarantoimittajista 81 prosenttia on palauttanut kirjallisen sitoumuksen BSCI:n eettisten toimintaperiaatteiden noudattamiseen. Puutuvien sitoumusten saamiseksi työtä jatketaan edelleen vuonna 2016. Tokmannin omien tavarantoimittaja-auditointien määrä kasvoi 69 prosenttia edellisvuodesta.

Eettiset periaatteet ja auditoinnit vastuullisen hankinnan kulmakivinä

Vastuullinen hankinta on keskeinen osa koko ostoprosessia ja kuuluu ostajan päivittäiseen työhön. Vastuullisuuden arviointi aloitetaan jo tavarantoimittajien kilpailutusvaiheessa, jolloin vertailussa huomioidaan myös vastuullisuuskysymykset.

Tokmanni edellyttää tavarantoimittajilta sitoutumista BSCI:n eettisten toimintaperiaatteiden mukaiseen toimintaan. Vastuullisen hankinnan valvonnassa keskitytään Maailmanpankin riskimaaluokituksen perusteella erityisesti valtioihin, joissa riski työ- ja ihmisoikeuksien loukkaamiseen on suuri. Ensisijainen huomio on Tokmannin lähimmässä vaikutuspiirissä olevissa tavarantoimittajissa, eli omien merkien lisenssituotteiden toimittajissa. Tokmanni vaatii ostosopimuksissaan myös bränditoimittajilta sitoumuksen siitä, että heidän tuotantonsa vastuullisuus on BSCI:n vaatimusten tasoista.

Tavarantoimittajalta edellytetään, että riskimaassa sijaitsevan, Tokmannin omia merkkejä tai maahantuomia normaalivalikoiman tuotteita valmista-

van tuottajan on oltava BSCI:n jäsen tai liittyttävä siihen kohtuullisen ajan kuluessa. Tavarantoimittajan on annettava ostajalle oikeat tiedot valmistajasta, ja ilmoitettava aina ostajalle mahdollisista muutoksista tuotannossa. Tuotannon vastuullisuutta seurataan ja kehitetään BSCI-auditointien ja Tokmannin omien auditointien avulla. Tokmanni hyväksyy myös SA8000-sertifioinnin osoituksena vastuullisesta tuotannosta.

Tokmannin omia auditointeja tehdään erityisesti potentiaalisten uusien tavarantoimittajien tuotantolaitoksiin niiden vastuullisuustason arvioimiseksi, sekä BSCI-auditoinneissa mahdollisesti ilmenneisiin ongelmakohteisiin puutteiden korjaamiseksi. Tavarantoimittajien tulee vaatia Tokmannin eettisten periaatteiden noudattamista myös mahdollisilta alihankkijoiltaan. Tokmanni pidättääkin itselleen ostosopimuksissa oikeuden tutkia tarvittaessa koko toimittajan käyttämä alihankintaketju.

Tokmanni tekee yhteistyötä erisidosryhmien kanssa vastuullisen hankinnan edistämiseksi. Lisäksi se kehittää omaa toimintaansa oppimalla ja ottamalla alan parhaita käytäntöjä käyttöön toiminnassaan.

Auditoinnit riskimaissa

Tokmanni valmistuttaa omalla tuotemerkillään tai lisenssoimallaan tuotemerkillä useita tuotteita BSCI:n riskimaiksi luokittelemilla alueilla. Tämän lisäksi Tokmanni toimii maahantuojana useille merkeille, jotka ovat valmistettu BSCI:n riskimaiksi luokittelemilla alueilla. Näissä maissa riski Tokmannin vastuullisen hankinnan periaatteiden loukkaamiseen ihmisoikeus- ja työolojen osalta on merkittävä.

Tokmanni kehittää toimintaansa aktiivisesti varmistaakseen, että vastuullisen hankinnan periaatteita noudetaan, ja on asettanut tavoitteekseen hankkia tuotteet ainoastaan vastuullisilta tavarantoimittajilta. Työkaluna tavarantoimittajien arvioinnissa Tokmanni käyttää ensisijaisesti BSCI:n eettisiä periaatteita ja mittaa tavarantoimittajien toimintaa BSCI:n toimintaperiaatteen mukaisten auditointien avulla. Tokmanni saa tavarantoimittajiensa auditoinneistaan kolmannen osapuolen auditointiraportin, joka käsitellään yhdessä Tokmannin vastuullisen hankinnan henkilön sekä ostajan tai ostoryhmäpäällikön kanssa. Jos tulos on ”hyväksytään korjausten jälkeen” tai ”ei

Eettiset periaatteet ja auditoinnit vastuullisen hankinnan perustana

täytä vaatimuksia”, Tokmanni lähettää viestin näistä tuloksista tavarantoimittajilleen ja pyytää huolehtimaan, että tavarantoimittaja tai tuottaja korjaa auditointiraportissa esiin nostetut ongelmakohdat. BSCI-järjestelmässä osa tuottajista on Tokmannin vastuulla (Tokmanni on niin kutsuttu RSP eli responsible company tuottajalle). Tokmannin vastuulla olevien tuottajien kohdalla ostaja pyytää myös konkreettisen korjaussuunnitelman aikatauluineen havaittujen puutteiden korjaamiseksi.

Vuonna 2015 Tokmannille toimitettiin tuotteita suoraan seuraavista BSCI:n määrittelyn mukaisista riskimaista:

- Bangladesh
- Bulgaria
- Kiina
- Indonesia
- Intia
- Myanmar
- Pakistan
- Romania
- Thaimaa
- Turkki
- Vietnam

Vuoden 2015 Tokmannin omat auditoinnit

BSCI -auditointien lisäksi Tokmanni tekee omia auditointeja sekä tuotetur-

vallisuuden että ihmisoikeus-, työolojen sekä yhteiskunnallisten vaikutusten osa-alueilla.

Vuonna 2015 toimintamalleja ja vastuita hankintasopimusten luonnissa on tarkennettu ja toimintojen seuraaminen on uudelleenorganisoitu ja -resursoitu. Ostokonttori on ohjeistettu tarkistamaan käyttämänsä tehtaan toimintamallit ja laatutaso aina ennen sopimuksen tekoa ja tuotannon aloittamista tai sen aikana riippuen tuotetyypistä.

Vuonna 2015 Tokmanni teki tehdasauditointeja Bangladeshissa, Kiinassa, Myanmarissa, Thaimaassa ja Vietnamissa. Yhteensä vuonna 2015 tehtiin 141 omaa auditointia nykyisille tai mahdollisille uusille tavarantoimittajille. Suurimmat negatiiviset työoloihin liittyvät löydökset koskivat työaika- ja, työntekijärekisterien tietoja sekä työturvallisuus- ja -terveyspuutteita. Erityisesti kuulonsuojauksen puute melualueilla nousi isoksi puutteeksi monella tehtaalla.

Vuoden 2015 BSCI-auditoinnit

Vuonna 2015 auditointiin 210 tavarantoimittajaa ja lisäksi Tokmanni käyttää 12 tavarantoimittajaa, joilla on SA8000-sertifiointi.

BSCI-auditoinnit 2015, %

- Hyvä / A-B
- Hyväksytään korjausten jälkeen / C-D
- Ei täytä vaatimuksia / E

CASE

FINNWATCHIN VASTUULLISUUDEN RAJAMAILLA -RAPORTTI

Finnwatch julkaisi joulukuussa 2015 raportin "On the borderline of responsibility", joka käsittelee kahden thaimaalaisen tehtaan siirtotyöläisten oloja. Tokmanni on hankkinut ATA-mangoviipaleita ja lastenhoito-tarvikkeita kahdelta eurooppalaiselta maahantuojalta, jotka ovat hankkineet tuotteet kyseisiltä tehtailta. Kyseiset ostot ovat olleet kertahankintoja eikä Tokmannilla ole aikomusta jatkaa hankintoja näiltä tehtailta. Ostot on liiketoimintasyistä lopetettu jo ennen raportin ilmestymistä.

Vastuullisuus on Tokmannille strateginen fokusalue ja yritys haluaa toimia vastuullisesti ihmisoikeuksia kunnioittaen. Tokmanni on tehnyt suuria muutoksia ostotoiminnassa ja aloittanut vuonna 2013 laajan hankintatavan muutoksen, jonka osana

myös vastuullisuusasioiden hoitamista on tehostettu. Tokmanni pyrkii ostamaan tuotteensa oston huolellisuusperiaatteen mukaisesti vain vastuullisilta tavarantoimittajilta ja edellyttää, että kuluttajille tarjotut tuotteet on valmistettu eettisesti hyväksyttävissä tuotanto-olosuhteissa. Muutostyö vie kuitenkin oman aikansa.

Siirtotyöläisiin riskimaissa liittyviä haasteita eivät yksittäiset toimijat voi ratkaista. Toimenpiteitä vaaditaan paitsi yrityksiltä, myös siirtotyöläisiltä itseltään, heitä palkkaavilta yrityksiltä sekä Thaimaan valtiolta. Thaimaan osalta Tokmanni jatkaa keskustelua sieltä yritykselle tavaraa toimittavien tahojen kanssa ja pyrkii yhdessä muiden toimijoiden kanssa edistämään siirtotyöläisten ihmisoikeuksien kunnioittamista tuotantoketjussa.

Vastuu tuotteista

Tuoteturvallisuus on yksi keskeisimmistä vastuullisen toiminnan teemoista. Tokmanni haluaa varmistua siitä, että sen myymät tuotteet ovat turvallisia käyttää huomioimalla tuoteturvallisuuden velvollisuudet kaikissa myynissä olevissa tuotteissaan. Yritys varmistaa toimintansa vastuullisuuden muun muassa omavalvonnalla sekä omilla ja kolmannen osapuolen tuotetestauksilla. Tuoteturvallisuuslainsäädännön, jota Tokmanni noudattaa, peruslähdekohtana on varovaisuusperiaatteen noudattaminen.

Tokmanni vastaa myymiensä tuotteiden turvallisuudesta ja laadusta

Tuoteturvallisuuden näkökulmasta Tokmanni toimii myymiensä tuotteiden jakelijana, maahantuojana sekä valmistajana. Tokmanni toimii valmistajan ominaisuudessa omilla tavaramerkeillään markkinoille tuoduille tuotteille, vaikka tuotteet olisikin valmistanut toinen valmistaja. Se vastaa omien tuotemerkkiensä tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta, asiakirjoista ja merkinnöistä. Omien tuotemerkkien

tuotteita ja tuotteiden eri valmistuse-riä seurataan lisäksi valmistuspaikan laadunvalvonnan ohella niin kutsutuilla tavaraerätarkastuksilla ennen tuotteiden toimittamista, sekä omavalvontatarkastuksilla Suomessa.

Omien tuotemerkkien tuotteiden lisäksi Tokmanni tuo EU-alueen ulkopuolelta useita muiden valmistajien tavaroita ja tavaramerkillä varustettuja tuotteita. Näissä tuotteissa Tokmannilla on maahantuojan vastuu, mikä pitää sisällään paljon valmistajan velvollisuuksiin verrattavia vaatimuksia. Tokmanni vaatii korkeaa tuoteturvalli-

suuden tasoa kaikilta maahantuomiltaan tuotteiltaan ja varmistaa velvollisuutensa täyttämisen muun muassa sopimushallinnalla sekä tuote- ja asiakirjatarkastuksin.

Tokmanni vaatii myös, että kaikki maahantuodut tuotteet sisältävät oikeat ja asianmukaiset tuotemerkinnät tuotteiden markkinoille saattamiseksi.

Tokmanni toimii jakelijan ominaisuudessa isolle määrälle tuotteita. Näihin tuotteisiin kuuluvat kaikki EU-alueelta tuotavat käyttötavarat lukuun ottamatta Tokmannin omilla tuotemerkeillä olevia sekä Suomesta

ostettavia tuotteita. Tokmannin on näissä tuotteissa noudatettava asian-kuuluvaa huolellisuuden periaatetta ja pystyttävä tunnistamaan eri tuoteryhmien vaatimukset esimerkiksi tuotemerkintöjen osalta. Vastaavasti näissä tuotteissa Tokmanni asettaa tavarantoimittajalleen vaatimukset hyvän tuoteturvallisuustason noudattamisesta ja varmistaa velvollisuutensa täyttämisen muun muassa sopimushallinnalla sekä satunnaisin omavalvontatarkastuksin.

Vuoden 2015 tavoitteena on ollut lisätä erityisesti omien merkkien ja

Tokmannin lisensoimien tuotemerkkien sekä yrityksen maahantuomien tuotteiden tuoteturvallisuutta. Mittarina arvioinnissa on käytetty edellä mainittujen tuotetyyppien vaatimustenvastaisuuksien lukumäärää. Vaatimustenvastaisuudet vähenivät 56:sta (vuonna 2014) 18 kappaleeseen vuonna 2015. Suurimmat poikkeamat vuonna 2015 johtuivat tuotteen käyttölaadun poikkeamasta suhteessa tuotespesifikaatioon.

Tarkastettuja, valvottuja ja turvallisia tuotteita

Tuotevastuun osalta Tokmanni toimii sekä jälleenmyyjänä, maahantuojana että valmistajan roolissa omien tuotemerkkien osalta. Tuotteille tehdään riskiperusteista omavalvontaa myynnissä olevien tuotteiden osalta niin myymälöissä kuin keskusvarastollakin. Omavalvonnan riskiluokitus on muodostettu tuotteen tai tuotetyypin riskiarvioinnin perusteella.

Maahantuotujen tuotteiden sekä omien tuotemerkkien osalta tuotteille tehdään teknisiä tuotetarkastuksia, tavaraerätarkastuksia ja erillisiä oma-valvontatarkastuksia. Edellä mainituilla testeillä ja toimenpiteillä pyritään varmistamaan kuluttajien turvallisuus sekä saamaan poikkeamat kiinni mahdollisimman aikaisessa vaiheessa.

Ennen uuden tuotteen perustamista ja sen ottoa valikoimaan omien tuotemerkkien ja maahantuotujen tuotteiden osalta tuotteelle tehdään tuotelaadun ja -dokumentaation tarkastus. Tällä varmistetaan tuotteen lainsäädännön mukaisuus, pakkausmerkintöjen oikeellisuus ja sopivuus Suomen markkinoille.

Vuonna 2015 Tokmanni asetti yhden oman tuotemerkin tuotteen myyntikieltoon. Osassa tuotteita haettiin muuntajan rakenteen olevan poikkeava FI-sertifioidusta muuntajan rakenteesta. Tuotetta ei vedetty takaisin kuluttajilta, koska siitä ei aiheudu välitöntä vaaraa kuluttajan hengelle, terveydelle tai omaisuudelle.

Lisäksi vuonna 2015 Tokmanni teki yhden takaisinvedon tuotteen sisältämien rajoitettujen kemikaalien korkean pitoisuuden vuoksi. Tuotteen markkinoille saattaja ei ole suomalainen, joten Tokmanni teki tuotteen palautusmenettelyn jälleenmyyjänä kansallisesti.

Tokmannilla oli 2015 aikana tarkastettu tai uusittu 917 kappaletta omien tuotemerkkien merkintää. Omavalvonnassa oli tarkastettu 658 tuotetta. Vuonna 2015 Tokmannilla oli 74 nimikettä myyntikiellossa tai takaisinvedossa. Näistä 15 tuotetta on asetettu myyntikieltoon tai takaisinvedon piiriin puutteellisten pakkausmerkintöjen vuoksi. Näistä yksi tuote on ollut Tokmannin oman tuotemerkin tuote.

Tokmanni ei ole saanut sakkoja vuoden 2015 aikana tuotteisiin ja palveluihin liittyvän lainsäädännön ja säädösten rikkomuksista.

Tuotteille tehdään riskiperusteista omavalvontaa myynnissä olevien tuotteiden osalta

Lainsäädännön muutokset parantavat tuoteturvallisuutta

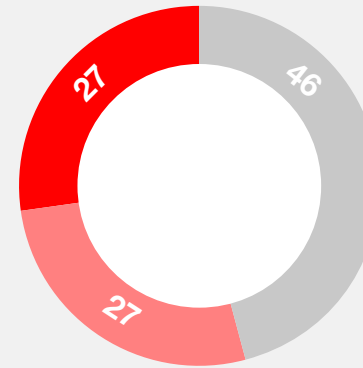
Vuonna 2015 suurin muutos pakkausmerkintöjen osalta olivat elintarvikkeiden pakkausmerkintöjen muutokset, jotka tulevat jatkumaan vuoteen 2016 saakka. Lisäksi vuonna 2015 iso lainsäädännöllinen muutos koski kuluttajakemikaalien merkintöjen muutosta. Kemikaalilainsäädännön merkinnät muuttuivat 1.6.2015 jälkeen valmistetuille tuotteille uuden kemikaaliasetuksen merkintävaatimuksen mukaisiksi (CLP-asetus). Tokmannin omien tuotemerkkien merkintöihin uutta asetusta alettiin soveltaa jo vuodesta 2013 lähtien. Vuonna 2015 keskityttiin erityisesti

maahantuotujen sekä jälleenmyyjän ominaisuudessa markkinoille saatettujen kemikaalien merkintöjen valvontaan ja ohjeistukseen.

Tokmanni seuraa jatkuvasti muuttuvaa lainsäädäntöä tuoteturvallisuuden varmistamiseksi. Tämän lisäksi laadunvarmistuksen rutiineihin kuuluvat muun muassa kansallisen markkinalvontarekisterin (Marek) ja EU:n tuoteturheilmoituksia seuraavan RAPEX:n seuraaminen, ja näissä esiintuotujen poikkeamien tarkistaminen omassa valikoimassa, sekä tuoteryhmien huomioiminen omavalvonnan riskiperusteisessa valvonnassa.

Tokmanni ei ole saanut sakkoja vuoden 2015 aikana tuotteisiin ja palveluihin liittyvän lainsäädännön ja säädösten rikkomuksista.

Ostot riskiluokittain (2015 vastaanotetut ostot), %

- Korkea riski
- Keskitaso
- Matala riski

Omavalvonnan riskiluokitus on muodostettu tuotteen tai tuotetyypin riskinarvioinnin perusteella siten, kuinka paljon tähän kohdistuu mm. erillislainsäädäntöä yleisen tuoteturvallisuuslainsäädännön lisäksi, tuotetyypikohtaisia erillisvaatimuksia, tuotetyyppi- tai tuoteryhmäkohtaisia turvallisuusstandardeja, tuoteryhmäkohtaisia merkintävaatimuksia sekä onko tuoteryhmässä noussut esiin tuoteturvallisuuspoikkeamia kansallisissa tai kansainvälisissä markkinalvontarekistereissä.

CASE

CE-MERKITY TUOTE ON EU-LAINSÄÄDÄNNÖN MUKAINEN

CE-merkki on valmistajan ilmoitus siitä, että tuote on EU-lainsäädännön vaatimusten mukainen. Merkin tarkoituksena on helpottaa tavaroiden vapaata liikkumista Euroopan sisämarkkinoilla. EU-säädökset määrittelevät, missä tuotteissa CE-merkin kuuluu olla. Tällaisia tuotteita ovat esimerkiksi lelut, sähkölaitteet ja koneet. Vastuu tuotteen turvallisuudesta ja vaatimustenmukaisuudesta on tuotteen valmistajalla ja maahantuojalla. Valmistaja tai hänen valtuuttamansa edustaja kiinnittää tuotteeseen CE-merkin varmistettuaan, että tuote täyttää sitä koskevat olennaiset vaatimukset.

Joillekin tuotteille vaaditaan tyyppitarkastus ennen kuin ne voidaan CE-merkitä. Tällaisia tuotteita ovat esimerkiksi kotitaloudessa käytettävät kaasulaitteet ja osa henkilönsuojaimista, kuten pyöräilykypärät. Valmistajan tulee kiinnittää CE-merkki tuotteeseen näkyvästi ja pysyvästi. Jos merkkiä ei voi kiinnittää itse tuotteeseen, se voi olla tuotteen pakkauksessa tai asiakirjoissa.

CE-merkki vaaditaan muun muassa näissä tuotteissa:

- Lelut
- Koneet (esim. ruohonleikkuri)
- Sähkölaitteet (esim. kahvinkeitin ja laturi)
- Henkilönsuojaimet (esim. kuulonsuojaimet ja aurinkolasit)
- Rakennustuotteet (esim. ikkunat)
- Kaasulaitteet (esim. kaasujääkaappi)
- Painelaitteet (esim. hengityslaitteiden pullot ja käsisammuttimet)
- Radio- ja telepäätelaitteet (esim. matkapuhelin ja modeemi)
- Terveystuotteiden laitteet ja tarvikkeet (esim. laastarit)

Eettinen markkinointi

Tokmannin markkinoinnin tavoitteena on vahvistaa kuluttajien mahdollisuutta tehdä perusteltuja ostopäätöksiä. Vastuullista markkinointia toteutetaan viestimällä hyvän tavan mukaisesti eri kohderyhmät huomioon ottaen.

Totuudenmukaista markkinointia ympäristötehokkaasti

Tokmanni pyrkii antamaan asiakkaille totuudenmukaista ja ymmärrettävää tietoa ja ilmoittamaan myynti- ja yksikköhinnat selkeällä, yksiselitteisellä ja kuluttajan kannalta helposti ymmärrettävällä ja havaittavalla tavalla.

Lakien ja määräysten noudattaminen on Tokmannin markkinoinnissa ja mainonnassa minimivaatimus. Markkinointiin liittyvissä vastuullisuusasioissa Tokmannille keskeisiä asioita ovat eettinen markkinointi ja markkinointimateriaalien kustannus- ja energiatehokas käyttö.

Tokmannissa seurataan ja noudatetaan markkinointiviestintään liittyvää lainsäädäntöä, eettisiä ohjeita ja viranomaisohjeistuksia. Mahdollisista muutoksista ohjeistetaan henkilöstöä esimerkiksi koulutuksin. Tokmanni on kiinnittänyt huomiota myös siihen, että yhtiön markkinointiviestejä esitetään eettisesti hyväksyttävissä markkinointivälineissä.

Yhtiö pyrkii vähentämään painomateriaalien käyttöä ja lisäämään markkinointia digitaalisissa välineissä. Eri markkinointimateriaaleissaan, esimerkiksi painetuissa mainoksissa, Tokmanni pyrkii kartoittamaan ja mahdollisuuksien mukaan hyödyntämään nykyistä enemmän

ympäristömerkittyjä materiaaleja. Tavoitteiden toteutumista seurataan säännöllisesti.

Vuoden 2015 aikana Tokmanni sai aluehallintoviranomaisilta 25 huomautusta, joista 23 liittyi hintamerkintöihin ja 2 vaakojen taaraukseen. Mainonnan eettiselle neuvostolle ei tehty lainkaan Tokmannin mainoksia koskevia ilmoitantoja vuoden 2015 aikana.

Tokmannin markkinoinnin tavoitteena on vahvistaa kuluttajien mahdollisuutta tehdä perusteltuja ostopäätöksiä

Yksityisyyden suoja

Tokmannin tavoitteena on, ettei sen hallinnoimissa järjestelmissä ja rekistereissä ole yhtään tapausta, jossa yksityisyyden suojaa olisi loukattu tai epäilty loukatun.

Monipuolista yksityisyyden suojaa

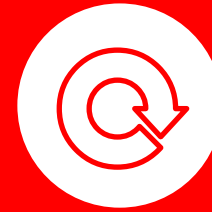
Tokmanni noudattaa yksityisyyden suojan osalta kaikkia siihen liittyviä lakeja ja määräyksiä. Varmistaakseen, ettei Tokmannin toiminnassa loukata kenenkään yksityisyyden suojaa, yrityksessä seurataan tietosuojaperiaatteiden noudattamista sekä teknisten järjestelmien ajantasaisuutta. Lisäksi henkilökunnalle viestitään ja heitä koulutetaan tietoturva-asioissa.

Tokmanni täyttää kansainvälisen maksukorttialan tietoturvastandardin

PCI:n vaatimukset ja on PCI DSS -auditoitu yritys. PCI DSS (Payment Card Industry Data Security Standard) koskee kaikkia, jotka käsittelevät luottokorttidataa. Arvioinnin tuloksena Tokmanni on saanut vaatimustenmukaisuutta koskevan raportin (Report on Compliance) sekä vaatimustenmukaisuustodistuksen (Attestation of Compliance).

Tokmanni ei saanut vuonna 2015 yhtään huomautusta yksityisyyden suojan rikkomisesta tai asiakastiedon katoamisesta.

Tokmanni noudattaa yksityisyyden suojan osalta kaikkia siihen liittyviä lakeja ja määräyksiä

Viisas resurssien käyttö

Lähestymistapamme:

Tokmanni toteuttaa monenlaisia toimenpiteitä, jotka tähtäävät resurssitehokkaampaan liiketoimintaan. Tokmanni on mukana kaupan alan Energiatehokkuussopimuksessa ja se kierrättää jätteensä tehokkaasti. Yhtiössä selvitetään jatkuvasti uusia mahdollisuuksia hyödyntää vaihtoehtoisia energiamuotoja, energiaa säästäviä laitteita sekä pyritään ympäristöystävällisempään logistiikkaan. Tokmanni seuraa myös jatkuvasti varastos-
saan ja myymälöissään syntyvien jätteiden määrää ja parantaa aktiivisesti jätteiden kierrätystä.

Meille tärkeät asiat:

- Energiatehokas liiketoiminta
- Ympäristöystävällisempi logistiikka
- Resurssitehokkuus

Keskeiset tavoitteemme

**Tokmanni pyrkii optimaaliseen
energia-ja materiaalitehokkuuteen**

**Tokmanni lisää uusiutuvan
energian käyttöä**

**Tokmanni vähentää
kaatopaikkajätteen määrää**

Energiatehokas liiketoiminta

Tokmanni vähentää toimintansa ilmastovaikutuksia panostamalla energian käytön vähentämiseen ja uusiutuvan energian käyttöön.

Energiakulutuksen vähennystavoitteet saavutettiin

Tammikuussa 2011 Tokmanni liittyi mukaan kaupan alan Energiatehokkuussopimukseen, jossa se on sitoutunut vähentämään yhdeksän prosenttia energiankulutustaan vuoden 2016 loppuun mennessä vuoden 2011 tasosta. Vuoden 2015 lopussa energiankulutusta oli vähennetty 9,4 prosenttia, joten tavoite saavutettiin reilusti etuajassa. Vuoden 2020 loppuun mennessä Tokmannin tavoitteena on edelleen pienentää energiankulutusta kaksi prosenttia vuoden 2015 tasosta.

Tokmannin suurimmat ilmastoon vaikuttavat tekijät ovat sähkönkulutus ja lämmitys. Siksi Tokmannin toimenpiteet energiankulutuksen hillitsemiseksi

kohdistuvat ensisijaisesti kiinteistöihin, joiden energiaratkaisuja yritys kontrolloi. Yhtiön kontrollissa on noin 47 prosenttia myymäläkiinteistöjen määrästä ja noin 71 prosenttia koko myymäläverkoston energiankulutuksesta. Muissa myymälöissä se on vuokralaisena, eikä voi suoraan vaikuttaa esimerkiksi energiaratkaisuihin. Vuokranantajilta kuitenkin edellytetään Tokmannin ympäristövaatimusten täyttämistä. Lisäksi Tokmanni kontrolloi logistiikkakeskuksen energiaratkaisuja.

Tokmannin suorat kasvihuonekaasujen päästöt muodostuvat oman osa-alueen lämmöntuotannon päästöistä, ja Tokmannin tapauksessa ne sisältävät kaasulla ja öljyllä tuotetun energian päästöt. Epäsuorat kasvihuonekaasupäästöt muodostuvat ostosähkön ja -lämmön kulutuksesta.

Uusiutuvalla energialla vähemmän päästöjä

Tokmannin oma energiankulutus koostuu ostetusta energiasta (sähkö ja kaukolämpö) sekä oman lämmöntuotannon polttoaineista (kaasu ja öljy).

Hankitun sähkön määrä vuonna 2015 oli 56 042 MWh, ja tuo määrä on katettu sataprosenttisesti Nordpol pörssistä hankitulla sähköllä. Energiankulutuksen vähentämisen lisäksi CO₂-päästöjä vähennetään uusiutuvan energian sertifikaattien käyttämisellä. Vuonna 2015 uusiutuvan energian sertifikaatteja Tokmannissa käytettiin 19 647 MWh, joka on 26 prosenttia koko Tokmannin energian käytöstä. Mäntsälän logistiikkakeskuksen sähkönkulutus oli 5 333 MWh ja se katettiin kokonaan uusiutuvan energi-

26 %
vähennys
CO₂-päästöihin

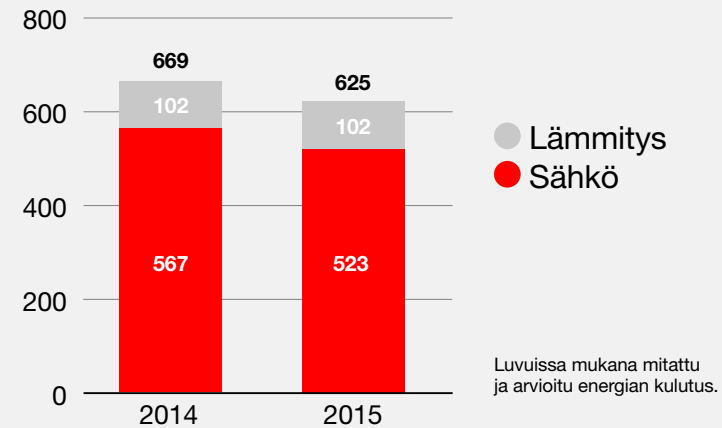

an sertifikaateilla, samoin kuin oman sähkönhankinnan piirissä olevien myymälöiden sähkönkulutus vuoden 2015 viimeisellä neljänneksellä. Vuoteen 2020 mennessä tavoitteena on nostaa uusiutuvan energian osuus sataan prosenttiin siltä osin kun kulutus on yhtiön päätäntävallassa.

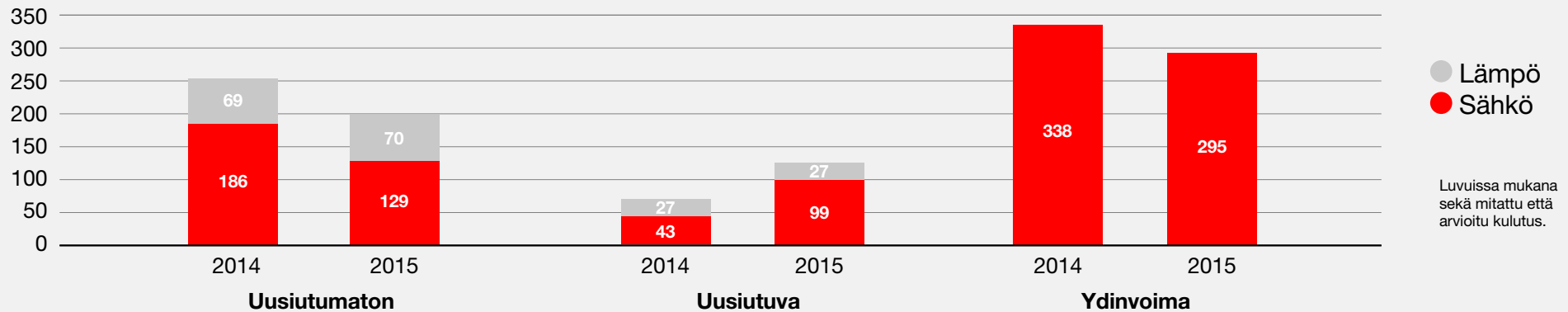
Koko kiinteistökannan (78 prosenttia kaikista kohteista) sähkönkulutus

oli 59 525 MWh ja kaukolämpöenergian kulutus 10 613 MWh (19 prosenttia kaikista kohteista). Lisäksi Tokmannilla on muutamassa kohteessa käytössä omaa lämmöntuotantoa öljyllä ja kaasulla, joiden osalta vuonna 2015 öljyä kului 9 630 litraa ja kaasua 162 330 m³. Kokonaislämmityksen kulutus raportointivuonna oli 12 333 MWh (22 prosenttia kaikista kohteista).

Kokonaisenergiankulutus, TJ

Ostoenergian kulutus, TJ

Seuranta ja etäohjaus vähentävät sähkönkulutusta

Kiinteistöjen suurimpia sähkönkulutuksen lähteitä ovat valaistus, ilmanvaihto ja jäähdytys. Energiankulutuksen ja sen aiheuttamien päästöjen vähentämiseen pyritään erityisesti rakennusautomaation etäohjauksella, optimaalisen käytön ohjauksella ja seurannalla.

Yhtiössä seurataan myös jatkuvasti esimerkiksi LED-tekniikan ja muiden uusien tekniikoiden kustannus- ja energiatehokkuuden kehitystä. Pit-

källä tähtäimellä nämä uudet tekniikat saattavat vähentää merkittävästikin sähkönkulutusta. Myös kylmälaitteiden uusiminen ja etäohjauksen päivitykset pienentävät energiankulutusta jatkossa, joskin vähennysten suuruus hidastuu, kun suurimmat parannukset on tehty.

Energiatehokkaampia ratkaisuja laiteympäristöihin

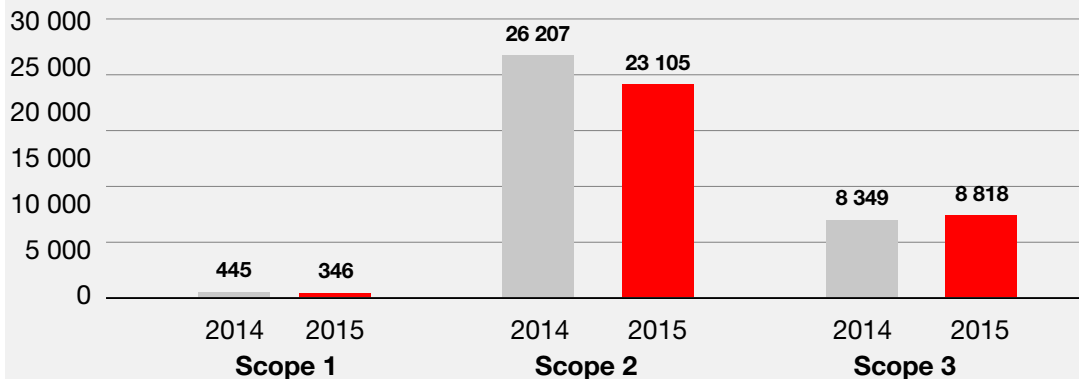
Tokmannin koko tietoteknistä laiteympäristöä uusitaan jatkuvasti

ympäristötehokkaampiin ratkaisuihin. Työasemien Thin Client -ratkaisu, keskitetty IT-valvonta sekä sovellusten virtualisointi hyödyntävät keskitettyä ja energiatehokasta konesalia. Tokmanni käyttää IT-laitteidensa hallinnassa 3 Step IT:n elinkaaren hallintamallia, jolla pyritään pidentämään tietokoneiden elinkaarta, ja sitä kautta vähentämään energiankulutusta, päästöjä sekä jätteen määrää.

Työasemaratkaisussa energiankulutus on vain murto-osa tavallisen tietokoneen energiankulutuksesta eikä

hukkalämpöä synny käytännössä lainkaan. Keskitetty IT-ympäristön hallinta sekä myymälöiden vähäinen lähituen tarve säästävät ajokilometrejä, jolloin toiminnan aiheuttama hiilijalanjälki pienenee. Modernit kassajärjestelmät ja monipuolisesti hyödynnetyt käsipäättötoiminnot sekä virtualisoitu työasemaratkaisu ja kannettavat tietokoneet toimistokäytössä käyttävät yli 30 prosenttia vähemmän sähköä kuin perinteinen PC-työasemaympäristö.

Hiilijalanjälki, ton CO₂-ekv

Scope 1: Suorat kasvi-
huonekaasujen päästöt

Scope 2: Epäsuorat kasvi-
huonekaasujen päästöt

Scope 3: Muut epäsuorat
kasvihuonekaasujen päästöt

Scope 2:ssa mukana sijaintiperusteiset
kasvihuonekaasupäästöt.

Scope 3:ssa mukana tavarankuljetukset
kotimaassa ja ulkomailla sekä lentomat-
kustaminen.

Ympäristöystävällisempää logistiikkaa

Tokmanni pyrkii kasvusta ja myymäläverkoston laajenemisesta huolimatta pitämään kuljetusten osalta kasvihuonekaasut samalla tasolla ostojen arvoon suhteutettuna. Tavoitteeseen päästäkseen kuljetusyksiköiden sekä kuormien täyttöastetta seurataan ja kehitetään jatkuvasti.

Tehokkaampia kuljetuksia keskittämällä

Vastatakseen kasvaviin tuontikuljetuksiin ja niistä aiheutuviin ympäristövaikutuksiin Tokmanni on vuoden 2015 aikana päättänyt keskittämään ulkomaankuljetukset vain muutamille toimijoille. Kuljetusyrityksiä valittaessa ympäristötehokkuus sekä kuljetuskaluston ikä ja laatu olivat tärkeitä valintakriteereitä. Tuontikuljetukset Euroopasta kuljetetaan nyt kuorma-autoilla sekä konteilla, jotka voivat kulkea osan matkaa junalla.

Euroopan ulkopuolelta kuljetukset tuodaan ainoastaan konteilla.

Tokmannin tuontikuljetusten liisääntyminen tuo haasteita kuljetusten päästötavoitteiden saavuttamiselle. Keskittäminen antaa aiempaa paremman mahdollisuuden lähetysten yhdistelemiseen ja kuljetusreittien optimointiin, jotka alentavat kuljetusten aiheuttamia ympäristövaikutuksia. Siirtämällä maantiekuljetuksia liikennemuotoihin "Rautatie" ja "Short Sea Shipping" Tokmanni osallistuu haitallisten päästöjen, etenkin kasvihuonekaasu CO₂:n, vähentämiseen.

Varustamot uusivat aluksia kaiken aikaa, ja uudet laivat ovat suurempia ja tehokkaampia, jolloin päästöt kuljetusyksikköä kohden pienenevät.

Laivojen rikkioksidipäästöjä koskevat määräykset tiukentuivat vuoden 2015 alussa. Polttoaineen rikkipitoisuus laski vuoden 2015 alusta 0,1 painoprosenttiin rikin oksidipäästöjen valvonta-alueilla Itämerellä, Pohjanmerellä ja Pohjois-Amerikan mantereen merialueella. Laivat voivat täyttää määräykset käyttämällä matalarikkistä polttoainetta, asentamalla rikkipesureita tai siirtymällä käyttämään vaihtoehtoisia polttoai-

Keskittäminen pienentää kuljetusten ympäristövaikutuksia

neita, kuten nesteytettyä maakaasua (LNG). Uusien sääntöjen tavoitteena on parantaa ilmanlaatua, erityisesti rannikkoseuduilla, sekä meriympäristön tilaa.

Vuonna 2016 jakelutoimitusten tiheys myymälään optimoidaan luomalla toimituspiikkeihin perustuva vuosikello, joka säätelee ajankohdan mukaan toimituspäivien määrää myymäläkohtaisesti. Koska osa myymälöistä sijaitsee asutusten läheisyydessä, pääsääntöisesti yöaikaan

toimitetuista jakelukuljetuksista aiheutunut melu saattaa häiritä hetkellisesti. Tokmanni huomioi tämän mahdollisuuksien mukaan jakeluaikataulujen suunnittelussa.

Tokmanni hoitaa itse omilla sopimuksilla ostojen kuljetuksista 35 prosenttia. Tokmanni raportoi omilla sopimuksilla kuljetetuista tuontikuljetuksista 99 prosenttia. Varastolta myymälöihin lähtevistä kuljetuksista raportoidaan 100 prosenttia.

CASE

UUSIA RATKAISUJA YMPÄRISTÖYSTÄVÄLLISEEN KULJETUKSEEN

Tokmanni on keskittänyt vuonna 2008 toimintoja yhteen logistiikkakeskukseen, mikä yksistään on parantanut yrityksen ja etenkin kuljetusten ympäristötehokkuutta.

Lisäksi Tokmanni on valinnut yhteistyökumppanin, joka hoitaa lähes kaikki kotimaan kuljetukset. Tämä tuo ympäristöasioiden suhteen paljon etua, koska yhteistyökumppanilla on myös tavoitteena pienentää CO₂-päästöjä.

Heillä on laatujärjestelmä ISO 9001 ja ympäristöjärjestelmä ISO 14001 sertifikaatit. Toimintaperiaatteisiin kuuluu myös uusi kalusto, ja modernia kuljetusteknologiaa lisätään uuden kaluston myötä. Lisäksi kuljettajille opetetaan taloudellista ajotapaa.

Kuljetuksissa Tokmanni pystyy hyödyntämään myös yhteistyökumppanin terminaaliverkostoa, ja voi näin lähettää mahdollisimman täysiä kuormia.

Resurssitehokkuus on yksi Tokmannin avaintavoitteista

Yhtiössä pyritään vähentämään jätteen syntymistä sekä uudelleen käyttämään ja kierrättämään syntyntä jätettä. Näin minimoidaan kaatopaikoille ja myöhemmin polttolaitoksiin kuljetettava jäte.

Jätteiden hyötykäytössä erinomaisia tuloksia

Tokmanni kierrättää erittäin tehokkaasti syntyvää jätettä. Vuonna 2015 koko yhtiön jätteiden hyötökäyttöaste oli 94 prosenttia ja Tokmannin Mäntsälän logistiikkakeskuksen hyötykäyttöaste 100 prosenttia. Tokmannin tavoitteena oli nostaa yhtiön hyötykäyttöaste vuoden 2015 loppuun mennessä 88 prosenttiin, joten tavoite ylitettiin reilusti. Vuodesta 2016 alkaen kaatopaikat suljetaan, joten Tokmanni toimittaa logistisilla järjestelyillä kyseessä olevat jätteet polttolaitoksille. Tavoitteena on, ettei vuoden 2020 jälkeen polttolaitoksille ajettavaa jätettä enää olisi.

Jätteen hyötykäyttöä voidaan edelleen jonkin verran tehostaa lajittelemalla jäte huolellisesti myymälöissä ja logistiikkakeskuksessa sekä toimistoissa, seuraamalla jätejakeiden käyttöä sekä ohjeistamalla henkilöstöä. Myymälöiden ruokahävikkiä vähennetään erityisesti toimintaohjeilla ja seurannalla, kaupan alan kampanjoilla sekä lahjoittamalla vanhaksi menevää ruokaa hyväntekeväisyyteen.

Pakkausmateriaalit kierrätetään

Tokmanni seuraa aktiivisesti varastossaan ja myymälöissään syntyvien jätteiden määrää ja parantaa jatkuvasti jätteiden kierrätystä. Se on vastuus-

sa markkinoille tuomiensa laitteiden ja pakkausten kierrätyksestä sekä muusta jätehuollosta. Tokmanni hoitaa tuottajavastuunsa eri tuottajayhteisöiden kautta ja kehittää aktiivisesti yhteistyössä toimia kestävän kehityksen varmistamiseksi. Tokmannin jätteistä suurin osa on pakkausmateriaaleja.

Koska Tokmanni ei valmista itse tuotteitaan, ei tuotteiden materiaalien raportointi ole mahdollista. Tokmanni kuitenkin pyrkii pienentämään pakkausmateriaalien määrää ja kierrättää pakkaukset.

Pakkausten osalta Tokmanni tekee Suomen pakkauskierrätykselle, Rinki Oy:lle ilmoituksen, jossa kerrotaan maahantuotujen pakkausten materiaalien kokonaismäärät. Materiaaleina

ovat paperikuidut, muovi, lasi, metallit ja puu. Näistä uusiutumattomia ovat muovi, lasi ja metallit, joita voi kierrättää hyvin. Kaikki edellä mainitut materiaalit ovat mukana jätelain uudistuksessa ja tulevat valtakunnalliseen kierrätykseen vuoden 2016 aikana. Suunnitelmissa on aloittaa pakkausmateriaalien raportointi vuoden 2016 yritysvastuuraportissa.

Tokmanni tekee yhteistyötä muun muassa Rinki Oy:n kanssa pakkausten hyötykäytön lisäämisessä. Tokmanni huolehtii sähkö- ja elektroniikkalaitteiden kierrätyksestä SELT ry:n ja Stena Oy:n kautta. Paristoista ja akuista Tokmanni on tehnyt sopimukset Recser Oy:n ja Akkukierrätys Pb Oy:n kanssa. Recser ylläpitää

valtakunnallista keräysverkostoa kannettaville paristoille ja akuille, ja Akkukierrätys Pb on lyijypohjaisten akkujen kierrätykseen erikoistunut tuottajayhteisö. Renkaiden keräyksestä ja hyötykäytöstä Tokmannilla on yhteistyösopimus Suomen Rengaskierrätys Oy:n kanssa.

Digitaaliset mainoskanavat vähentävät paperijätettä

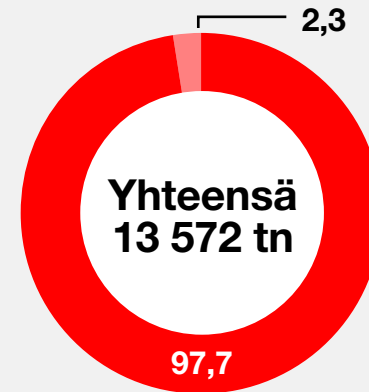
Tokmannin markkinointi on tunnettu tuotetarjousvetoisuudestaan. Yhtiön pääasiallinen markkinointiväline on viikoittain julkaistava Tarjoussanomien suorajakelumainos. Se jaetaan noin 2,42 miljoonaan kotitalouteen. Tämän lisäksi Tokmanni julkaisee esimerkiksi tuore-elintarvikkeita myyvien Tokmanni-myymälöiden alueille jaettavia suorajakelumainoksia sekä markkinoi brändiään ja tuotteitaan esimerkiksi sanomalehdissä, televisiossa, radiossa, verkossa ja sosiaalisessa mediassa.

Tokmannin suorajakelumainontaan kuluu paljon paperia, esimerkiksi Tarjoussanomien valmistamiseen tarvitaan paperia sivumäärästä riippuen noin 45 000–75 000 kiloa viikoittain. Tämä vaikuttaa energiankulutukseen ja Tokmannin raaka-aineiden käyttöön.

Myös raaka-aineiden ja energiankulutuksen vähentämiseksi, kustannustehokkuuden lisäämiseksi sekä asiakkaiden tavoittamiseksi aiempaa tehokkaammin Tokmannin tavoitteena on vähentää suorajakelumainontaa ja lisätä markkinointia digitaalisissa välineissä.

Tokmanni pyrkii myös kartoittamaan ja mahdollisuuksien mukaan hyödyntämään nykyistä enemmän ympäristömerkittyjä markkinointimateriaaleja. Yhtiön suorajakelumainoksissa käytämä paperi onkin PEFC-sertifioitua. Lisäksi suurin osa Tokmannin myymälöissä olevan markkinointimateriaalin paperista on FSC-merkittyä paperia.

Jätteet jätelajeittain, %

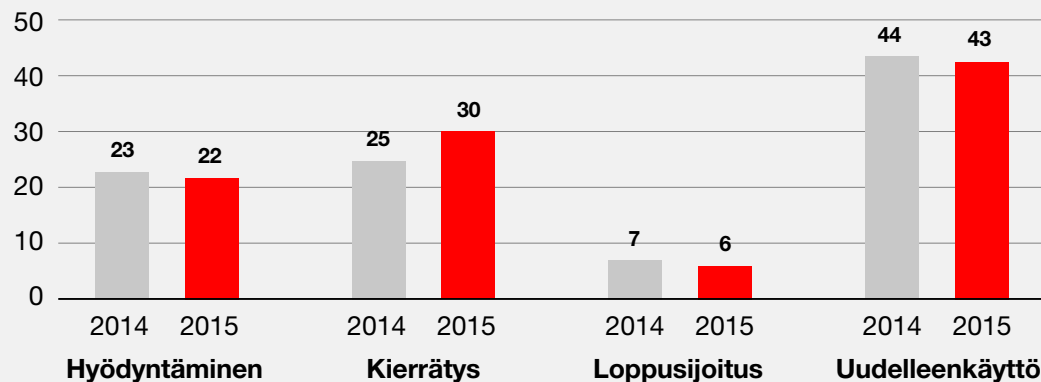

- Muu jäte (99,4)
- Vaarallinen jäte (0,6)

Vuoden 2014 luvut suluissa.

Tiedot on saatu palveluntarjoajilta, ja ne kattavat myymälät sekä logistiikkakeskuksen.

Jätteet käsittelytavoittain, %

Yhteensä 2014: 13 708 tn
Yhteensä 2015: 13 572 tn

Hyödyntäminen sisältää jätteen polton energiaksi ja uudelleenkäyttö pitää sisällään logistiikkakeskuksen uudelleen käytetyt kuormalavat. Tiedot on saatu palveluntarjoajilta.

RUOKAHÄVIKKIÄ EHKÄISTÄÄN TEHOKKAASTI

Koko elintarvikeketjussa, kotitaloudet mukaan laskettuna, ruokahävikin määrä on vuosittain noin 400 miljoonaa kiloa, mikä on 10–15 prosenttia kaikesta syömäkelpoisesta ruuasta.

Kaupalle päiväyshävikki on aina tappiota. Vastuullisena toimijana Tokmannin tavoitteena on pienentää elintarvikkeista syntyvää päiväyshävikkiä 15 prosentilla vuoteen 2020 mennessä. Hävikki on nostettu myynnin organisaatiossa yhdeksi keskeiseksi mittariksi vuoden 2015 alusta, ja sitä on aktiivisesti pyritty pienentämään. Työkaluina pienentämiseen ovat olleet uusi johtamisjärjestelmä ja hävikin seuraamisen varmistaminen jokaisessa myymälässä aiempaa tarkemmalla tasolla. Tärkein keino elintarvikkeen päiväyshävikin pienentämiseen on myymälän perustoimintojen varmistaminen.

Elintarvikkeiden toimiva valikoima, oikeat tilaus- ja toimitusmäärät ja ajat, myymäläkohtaisen menekin seuraaminen, sekä hintojen alentaminen hetkeä ennen viimeistä myyntipäivää ovat toimivia keinoja ehkäistä ruokahävikkiä myymälässä. Kaikissa myymälöissä on tehty toimenpiteitä hävikin ehkäisemiseksi. Lisäksi 30 myymälää, joilla on eniten haasteita päiväyshävikin suhteen, on otettu hävikin-torjuntaprojektin puitteissa erityiseen seurantaan. Heitä varten on tehty yhdessä prosessineuvojen ja

organisaation kanssa myymäläkohtainen toiminta-suunnitelma, ja heidän hävikkinsä on viikkotasoisessa seurannassa alueorganisaatiossa.

Vuonna 2015 tehdyillä toimenpiteillä Tokmanni on onnistunut jo pienentämään myymälöissä syntyvää päiväyshävikkiä 6,7 prosenttia vuoden 2014 tasosta, ja aktiivinen hävikin seuranta ja ehkäiseminen ovat myyntiorganisaation toimintasuunnitelmassa edelleen vuodelle 2016.

Vaikka päiväyshävikki onkin pienentynyt, jää myymälöissä väistämättä aina jonkin verran käyttökelpoisia tuotteita hävikkiin. Tokmanni on aloittanut vuoden 2015 lokakuussa luovuttamaan hyväntekeväisyystarkoituksiin elintarvikkeita, joissa parasta ennen -päiväys on umpeutunut. Toiminnasta tehdään aina paikkakuntaisesti sopimus myymälän ja paikallisen hyväntekeväisyysjärjestön kanssa. Sopimukseen kirjataan elintarvikkeiden käyttötarkoitus sekä käsittely niin, että varmistetaan tuotteiden käyttö hyväntekeväisyystarkoitukseen ja turvallisuus loppukäyttäjille. Toiminta on aloitettu jo useassa myymälässä, mutta toiminnon ollessa vielä uusi, ei sen laajuudesta ole vielä raportoitavaa. Tarkoitus on, että jatkossa Tokmanni pystyy luovuttamaan kaiken myymälöiden hävikkiin jääneen elintarvikkeen hyötykäyttöön paikallisille toimijoille.

Raportin kuvaus

Lukuun ottamatta kuljetuksia ja hankintaa, Tokmannin ensimmäisessä yritys vastuuraportissa keskitytään ainoastaan täysin Tokmannin määräysvallassa oleviin asioihin. Hankinnan ja tuotevastuun osalta Shanghai toimisto on mukana raportoinnissa ja kuljetusten osalta päästöluvut ovat kuljetuspalvelujen tarjoajia koskevia.

Shanghai hankintatoimiston on Tokmannin puoliksi omistama yhteisyritys norjalaisen Europris AS:n kanssa. Sen vaikutus yritys vastuuasioihin on marginaalinen, lukuun ottamatta vastuullista hankintaa ja tuoteturvallisuutta, koska yhteisyrityksen henkilöstön määrä on alle yksi prosentti Tokmannin koko henkilömäärästä ja ympäristövaikutukset syntyvät ainoastaan toimiston sekä matkustamisen vaikutuksista.

Raportin tiedot on kerätty vuodelta 2015, ja joidenkin indikaattorien osalta esitetään myös historiatietoa silloin

kun sitä on ollut saatavissa. Tokmanni julkaisee jatkossa yritys vastuutietoja vuosittain joko erillisessä yritys vastuuraportissa tai osana vuosikertomusta. Raporttia ei ole varmennettu.

Raportointi noudattaa GRI G4 -ohjeistuksen suppeaa tasoa eli jokaisesta olennaisesta pääkohdasta on raportoitu vähintään yksi indikaattori. Indikaattorit on valittu siten, että ne muodostaisivat mahdollisimman kattavan kuvan Tokmannin yritys vastuuasioista. Samalla on jouduttu arvioimaan myös valmiutta kunkin indikaattorin raportointiin.

Lisätietoja:

corporateresponsibility@tokmanni.fi
www.tokmanni.fi

Laskennan lähtötiedot

Sähkön ympäristöprofiilin laskennassa on käytetty seuraavia lähtötietoja:

- Sähkö on pörssisähköä. Sekä hankitulle että hankinnan ulkopuoliselle sähkölle on käytetty vuosien 2014 ja 2015 kulutusten osalta viimeistä Energiaviraston julkaisemaa jäännösjakaumalaskennan ympäristöprofiilia, joka on vuodelle 2014¹. Vuoden 2014 jäännösjakaumassa fossiilisten energialähteiden ja turpeen osuus on 44,2 %, uusiutuvien energialähteiden 9,4 % ja ydinvoiman 46,4 %. Sähköntuotannon keskimääräiset hiilidioksidin omi-

naispäästöt ovat 286,14 g/kWh ja käytetyn ydinpolttoaineen määrä on 1,27 mg/kWh.

- Lisäksi Tokmanni on vuonna 2015 hankkinut sertifikaatteja uusiutuvalle energialle 19 647 MWh. Tällä on katettu logistiikkakeskuksen vuoden 2015 sähkönkulutuksen, sekä oman sähkön hankinnan piirissä olevien myymälöiden sähkön kulutuksen päästöt vuoden 2015 viimeisellä neljänneksellä.
- Primäärienergiakertoimia laskelmissa on käytetty: Uusiutuvat polttoaineet 1, uusiutumattomat polttoaineet 1,75 ja ydinvoima 3,03².

Kaukolämmön ympäristöprofiilin laskennassa on käytetty seuraavia lähtötietoja:

- Kaukolämmön hankintaperusteisena CO₂-päästökertoimena on käytetty Tokmannin kohteille laskettua arvoa 173 g/kWh. Sijaintiperusteisena päästökertoimena on puolestaan käytetty Suomen kaukolämmön yhteistuotantoalueiden hyödynjakomietelmällä laskettua keskimääräistä CO₂-kerrointa 186 g/kWh³.
- Primäärienergiakerrointa 0,9⁴.
- Tilastokeskuksen polttoaineluokituksen 2015 päästökertoimia⁵.

Laskentaperusteista sekä tiedon tarkkuudesta

Tokmannin logistiikkakeskuksen ja myymälöiden sähkön- ja lämmönkulutusten osalta käytetään ensisijaisesti kulutusseurannasta saatavaa mitattua kulutustietoa. Kaikkien myymälöiden osalta mitattua tietoa ei kuitenkaan ole saatavilla. Tästä syystä seurannan ulkopuolisten aktiivisten myymälöiden kulutus on arvioitu kulutusseurannassa olevien myymälöiden kulutusten perusteella. Toisin sanoen, kulutusseurannassa oleville myymälöille on laskettu ominaiskulutukset (kWh/ko-

1) Energiavirasto. 2015. Jäännösjakauma vuoden 2014 osalta. https://www.energiavirasto.fi/documents/10179/0/Jaannosjakauma_2014+_2362015.pdf/cb63b5f0-985c-4c30-96b4-084f20f0e537

2) Keto, Matias. 2010. Energiamuotojen kerroin. Raportti ympäristöministeriölle. <http://www.ym.fi/download/noname/%7BA6ABCFF7-55FA-412C-A0C7-FEE5CC0A2F24%7D/30744>

3) Motiva. 2015. CO₂-päästökertoimet. http://www.motiva.fi/taustatietoa/energian kaytto_suomessa/co2-laskentaohje_energian kulutuksen_hiilidioksidipaastojen_laskentaan/co2-paastokertoimet

4) Keto, Matias. 2010. Energiamuotojen kerroin. Raportti ympäristöministeriölle. <http://www.ym.fi/download/noname/%7BA6ABCFF7-55FA-412C-A0C7-FEE5CC0A2F24%7D/30744>

5) Tilastokeskus. 2015. Polttoaineluokitus. http://www.stat.fi/tup/khkinv/khkaasut_polttoaineluokitus.html

konaispinta-ala m²). Näin saadun ominaiskulutuksen on oletettu vastaavan myymälöiden keskimääräistä kulutustasoa ja tällä ominaiskulutuksella on laskettu kokonaiskulutus seurannan ulkopuoliselle myymäläkannalle. Aktiiviset myymälät tarkistetaan vuoden lopussa, ja myymälöiden oletetaan olleen normaalikäytössä koko raportointivuoden ajan.

Mikäli kiinteistön lämmitystapa ei ole ollut tiedossa, se on oletettu kaukolämmöksi. Tämä siitä syystä, että suurin osa kohteista, joiden lämmönkulutusta ei ole mitattu, sijaitsevat kauppakeskuksissa, ja näistä suurin osa on paikallisten kaukolämpöverkkojen piirissä.

GHG Protocol -standardin päivitys vuodelta 2015 ohjeistaa raporttoimaan ostosähkön ja -lämmön päästöt sekä

hankintaperusteisen, että sijaintiperusteisen kertoimen mukaan. Sijaintiperusteisena päästökertoimenä on sähkön osalta käytetty jäännösja-kaumalaskennassa ilmoitettuja tietoja, ja lämmön osalta on käytetty Suomen kaukolämmön yhteistuotantoalueiden hyödynjakomenetelmällä laskettua keskimääräistä CO₂-kerrointa.

Sähkönmyyjien kalenterivuositainen ilmoitus suositus koskee vain myydyin sähkön tuotantotapoja, tuotannossa syntyneitä hiilidioksidipäästöjä sekä käytetyn ydinpolttoaineen määrää, joten ympäristövaikutuksissa on keskitytty pelkästään energiantuotannon CO₂-päästöihin ja ydinpolttolaitteeseen. Laskennoissa on käytetty myyjäkohtaisesti viimeisintä ilmoitettua tietoa.

Laskennan lähtötiedoista

Mikäli edellisen vuoden laskennassa ei ole ollut käytettävissä laskentavuodelle ilmoitettuja alkuperätietoja, on nämä tiedot laskettu uudestaan tähän raporttiin kyseessä olevalle vuodelle ilmoitetuilla alkuperätiedoilla. Mahdollisesta uudelleenlaskennasta johtuen saattavat edelliselle vuodelle raportoidut päästötiedot poiketa aikaisemmassa päästöraportissa ilmoitetuista tiedoista.

Kaukolämmön hankintaperusteisia ympäristövaikutuksia laskiessa on huomioitu seuraavat seikat. Niille kohteille, joiden kaukolämmön kulutukset on mitattu, on käytetty Motivan raporttoimaa, kyseessä olevan paikakunnan lämmöntuotannon (yhteis- tai erillistuotanto) päästökerrointa⁶. Näiden tietojen avulla on laskettu

päästökerrointen painotettu keskiarvo, joka kuvaa Tokmannin kohteiden keskimääräistä CO₂-kerrointa.

Oman lämmöntuotannon kokonaiskasvihuonekaasupäästöt on arvioitu Tilastokeskuksen julkaisemien polttoainepäästökerrointen perusteella⁷.

Vertailuvuosi raportoinnille on 2014, jolloin vertailukelpoista tietoa on alettu keräämään.

Kotimaan kuljetusten päästötiedot on saatu palvelutarjoajalta. Päästöjen laskennassa on käytetty todellisten kulutusten ja päästöarvojen keskiarvoa. Laskennassa on huomioitu asiakkaan lähetysten kappalemäärästä ja painosta laskettu keskiarvoinen lähetysräkoko, lähetysten kuljetusmatkat (laskutuskilometrit, ei siis todelliset kilometrit, jotka lähetys on kuormatilassa ollut), sekä liikennöitsijöiltä

6) Motiva. 2015. CO₂-päästökertoimet. http://www.motiva.fi/taustatietoa/energiankaytto_suomessa/co2-laskentaohje_energiankulutuksen_hiilidioksidipaastojen_laskentaan/co2-paastokertoimet

7) Tilastokeskus. 2015. Polttoaineluokitus. http://www.stat.fi/tup/khkinv/khkaasut_polttoaineluokitus.html

kerättyjen kulutus- ja päästöarvojen keskiarvot ajoneuvotyypeittäin. Vertailuvuotena käytetään vuotta 2014.

Tokmanni on kerännyt tiedot ulkomaan kuljetusten päästöistä eri toimijoilta. Päästölaskelmien perusteita ja kuljetusten energiankulutuksia ei ole tiedossa. Vertailuvuotena käytetään vuotta 2014.

Lentomatrustamisen päästöraportti on saatu matkatoimistolta. Energiankulutusta ei ole tiedossa. Vertailuvuotena käytetään vuotta 2014.

Jätteiden tiedot on saatu pääosin Paperinkeräys Oy:n koostamista tilastoista, mutta SER-tiedot on saatu Stena Oy:n keräämistä tilastoista.

Energiankulutuksen lähtötiedoista

Vuodenvaihteessa 2015 Tokmannilla oli 156 (149 vuonna 2014) aktiivista myymälää sekä yksi logistiikkakeskus.

Aktiivisella myymälällä tarkoitetaan myymälää, joka on normaalikäytössä. Aktiivisiin myymälöihin ei lueta uusia myymälöitä, jotka eivät vielä ole toiminnassa, eikä myymälöitä jotka ovat kyseiseen kuukauteen mennessä poistuneet myymäläkäytöstä.

Aktiivisista myymälöistä sähkön kulutusseurannan piirissä vuodenvaihteessa 2015 oli 67 % (79 % vuonna 2014) myymälöiden kokonaispinta-alasta, ja lämmön (kaukolämpö, kaasu ja öljy) kulutusseurannassa 29 % (36 % vuonna 2014) kokonaispinta-alasta. Kun huomioidaan myös logistiikkakeskus, kulutusseurannassa, on sähkön osalta 81 % (82 % vuonna 2014) kokonaispinta-alasta ja lämmön osalta 43 % (45 % vuonna 2014) kokonaispinta-alasta. Seurannasta puuttuvien kiinteistöjen kulutus on arvioitu perustuen seurannassa olevien kiinteistöjen ominaiskulutukseen.

Data

G4-EN3 Organisaation oma energiankulutus

A. Sähkön ja lämmityksen kulutukset, MWh

	2014	2015
Sähkö, kokonais	72 409	75 083
Kaukolämpö, kokonais	29 506	30 236
Kaasu	1 637	1 623
Öljy	461	96
Lämmitys, kokonais	31 605	31 956

Organisaation oma energiankulutus koostuu ostetusta energiasta (sähkö ja kaukolämpö) sekä oman lämmöntuotannon polttoaineista (kaasu ja öljy). Vuonna 2015 sähkön osalta kulutus on mitattu 81 % (82 % vuonna 2014) kokonaisalasta (myymälät ja logistiikkakeskus), loput on arvioitu ominaiskulutuksen perusteella. Lämmityksen osalta mitattu kulutus vuonna 2015 on 43 % (45 % vuonna 2014) kokonaisalasta (myymälät ja logistiikkakeskukset), loput on arvioitu ominaiskulutuksen perusteella.

B. Organisaation ostoenergian kulutus

	Yksikkö	2014			2015			Muutos %		
		Sähkö	Lämpö	Yhteensä	Sähkö	Lämpö	Yhteensä	Sähkö	Lämpö	Yhteensä
Ostettu energia	GWh	72	30	102	75	30	105	4	1,2	3
Primäärienergia	TJ	567	97	662	523	97	620	-8	0,1	-6
Uusiutumaton	TJ	186	69	255	129	70	198	-31	1,2	-22
Uusiutuva	TJ	43	27	70	99	27	127	132	1,1	82
Ydinvoima	TJ	338	-	338	295	-	295	-13	-	-13

C. Organisaation oman energiantuotannon kulutus, TJ

	2014	2015	Muutos %
Primäärienergia	6,7	5,5	-18
Uusiutumaton (öljy)	1,5	0,3	-79
Uusiutumaton (kaasu)	5,2	5,2	0

G4-EN5 Energiaintensiteetti

G4-EN5 Energiaintensiteetti energiatyypeittäin

Myymälät	2014			2015			Intensiteetin muutos %	Kulutuksen muutos %
	Kulutus MWh	Kokonaisala m ²	KWh/m ²	Kulutus MWh	Kokonaisala m ²	KWh/m ²		
Sähkö	58 538	432 967	135	59 525	444 287	134	-1	2
Kaukolämpö	11 191	214 354	52	10 613	214 283	50	-5	-5
Kaasu	1 637	18 927	87	1 623	18 927	86	-1	-1
Öljy	461	5 807	79	96	1 551	62	-22	-79

Mukana ainoastaan mitattu kulutustieto ja oma energian kulutus. Energiankulutuksen kasvu johtuu myymälöiden neliömäärien kasvusta, pidentyneistä aukioloajoista, yöpuruista sekä brändimuutoksista.

G4-EN15 Suorat kasvihuonekaasujen päästöt (scope 1)

Organisaation oman energiantuotannon kulutus ja CO₂-päästöt

	Yksikkö	2014	2015	Muutos %
Primäärienergia	TJ	6,7	5,5	-17,9
Uusiutumaton (öljy)	TJ	1,5	0,3	-79,4
Uusiutumaton (kaasu)	TJ	5,2	5,2	-0,1
Kasvihuonekaasupäästöt	ton CO ₂ -ekv	445	346	-22,3

Suorat kasvihuonekaasujen päästöt muodostuvat oman lämmöntuotannon päästöistä, ja Tokmannin tapauksessa ne sisältävät kaasulla ja öljyllä tuotetun energian päästöt.

G4-EN16 Epäsuorat kasvihuonekaasujen päästöt (scope 2)

Ostoenergian kulutus ja CO₂-päästöt

	Yksikkö	2014			2015			Muutos %		
		Sähkö	Lämpö	Yhteensä	Sähkö	Lämpö	Yhteensä	Sähkö	Lämpö	Yhteensä
Ostettu energia (G4-EN3: Ostot)	GWh	72	30	102	75	30	105	4	1	3
Primäärienergia	TJ	557	96	662	523	97	620	-6	1	-6
Uusiutumaton	TJ	186	69	255	129	70	198	-31	1	-22
Uusiutuva	TJ	43	27	70	99	27	127	132	1	82
Ydinvoima	TJ	338	-	338	295	-	295	-13	-	-13
Ympäristövaikutukset										
Kasvihuonekaasupäästöt (hankintaperusteiset)	ton CO ₂ -ekv	19 101	5 107	24 209	13 309	5 165	18 474	-0,3	0	-0,2
Kasvihuonekaasupäästöt (sijaintiperusteiset)	ton CO ₂ -ekv	20 719	5 488	26 207	17 553	5 553	23 105	-0,2	0	-0,1
Radioaktiivinen jäte	tonnia	0,1	-	0,1	0,1	-	0,1	0	-	0

Epäsuorat kasvihuonekaasupäästöt muodostuvat ostosähkön ja -lämmön kulutuksesta. Energian kulutuksen kasvu johtuu myymälöiden neliömäärien kasvusta, pidentyneistä aukioloajoista, yöpuruista sekä brändimuutoksista.

G4-EN17 Muut epäsuorat kasvihuonekaasujen päästöt (scope 3)

Kuljetusten ja lentomatrustamisen CO₂-päästöt, ton CO₂-ekv

	2014	2015	Muutos %
Kuljetukset	8 177	8 702	6
Lentomatrustaminen	172	116	-33
Kasvihuonekaasupäästöt	8 349	8 818	5

Tunnusluvussa G4-EN17 huomioidaan tavarakuljetukset kotimaassa ja ulkomailla, sekä lentomatrustaminen. Tiedot on saatu suoraan toimittajilta. Ulkomaan kuljetuksia tarkastellessa tulee huomioida, että tiedot vuonna 2015 on saatu 99 prosentilta toimittajista (93% vuonna 2014) suhteutettuna maksettujen rahtien arvoon. Kuljetusten päästöjen kasvu johtuu tuonnin volyymin kasvusta sekä päästölukujen tarkentumisesta.

G4-EN18 Kasvihuonekaasujen päästöintensiteetti

Päästöintensiteetti liikevaihtoon ja henkilöstöön suhteutettuna

	Yksikkö	2014	2015	Muutos %
Päästöt (Scope 1 ja 2)	ton CO ₂ -ekv	24 654	18 820	-24
Liikevaihto	milj. €	734	755	
Päästöintensiteetti	ton CO ₂ -ekv/milj. €	34	25	-26
Henkilöstö	lkm	3 119	3 293	
Päästöintensiteetti	ton CO ₂ -ekv/hlö	8	6	-25

Päästöintensiteetti on laskettu suhteuttamalla Scope 1 ja 2 päästöt (hankintaperusteiset) Tokmannin liikevaihtoon ja henkilöstön lukumäärään.

G4-EN23 Jätteen kokonaismäärä jaoteltuna jätelajeittain

A. Jätteet jätelajeittain, tn

Jätejake	2014	2014 (%)	2015	2015 (%)	Muutos %
Vaarallinen jäte	84	0,6	318	2,3	277
Muu jäte	13 624	99,4	13 254	97,7	-2,7
Yhteensä	13 708	100	13 572	100	-1

Tiedot on saatu palveluntarjoajilta, ja ne sisältävät myymälät sekä logistiikkakeskuksen.

B. Jätteet käsittelytavoittain, tn

Käsittelytavat	2014	2014 (%)	2015	2015 (%)	Muutos %
Hyödyntäminen	3 146	23	2 958	22	-6
Kierrätys	3 467	25	4 014	30	16
Loppusijoitus	1 023	7	833	6	-19
Uudelleenkäyttö	6 072	44	5 766	43	-5
Kaikki yhteensä	13 708	100	13 572	100	-1

Hyödyntäminen sisältää jätteen polton energiaksi, kierrätys sisältää kierrätyskelpoisen jätteen, loppusijoitus tarkoittaa kaatopaikalle vietyä jätettä ja uudelleenkäyttö pitää sisällään logistiikkakeskuksen uudelleenkäytetyt kuormalavat. Tiedot on saatu palveluntarjoajilta.

G4-LA1 Uuden palkatun henkilöstön kokonaismäärä ja osuus sekä henkilöstön vaihtuvuus jaoteltuna ikäryhmittäin, sukupuolen mukaan ja alueittain

A. Alkaneet vakituiset työsuhteet v. 2015

	Alle 30 v.		30–50 v.		yli 50 v.		yhteensä	
	henkilöä	%	henkilöä	%	henkilöä	%	henkilöä	%
Naiset	111	40	84	30	15	5	210	76
Miehet	45	16	19	7	4	1	68	24
Yhteensä	156	56	103	37	19	7	278	100

Prosenttiosuudet laskettu saapuneiden vakituisen henkilöstön määrästä.

B. Päättyneet vakituiset työsuhteet v. 2015

	Alle 30 v.		30–50 v.		yli 50 v.		yhteensä	
	henkilöä	%	henkilöä	%	henkilöä	%	henkilöä	%
Naiset	39	40	48	49	11	11	98	72
Miehet	26	67	11	8	2	5	39	28
Yhteensä	65	47	59	43	13	9	137	100

Prosenttiosuudet laskettu lähteneiden vakituisen henkilöstön määrästä. Laskennassa eivät ole mukana eläkkeelle siirtyneet.

G4-LA12 Uuden palkatun henkilöstön kokonaismäärä ja osuus sekä henkilöstön vaihtuvuus jaoteltuna ikäryhmittäin, sukupuolen mukaan ja alueittain

Ikä- ja sukupuolijakauma henkilöstöryhmittäin

	Alle 30 v.		30–50 v.		yli 50 v.		yhteensä	
	henkilöä	%	henkilöä	%	henkilöä	%	henkilöä	%
Johto, naiset	0	0	0	0	1	11	1	11
Johto, miehet	0	0	5	56	3	33	8	89
Ylemmät toimihenkilöt, naiset	0	0	14	34	6	15	20	49
Ylemmät toimihenkilöt, miehet	0	0	14	34	7	17	21	51
Toimihenkilöt, naiset	19	6	181	53	66	19	266	77
Toimihenkilöt, miehet	15	4	51	15	12	3	78	23
Työntekijät, naiset	858	30	1093	38	431	15	2382	82
Työntekijät, miehet	288	10	172	6	57	2	517	18
Yhteensä	1180	36	1530	46	583	18	3293	100

Laskennassa on mukana kaikki vuoden lopussa voimassa olevat työsuhteet.

GRI-sisältöindeksi

YLEINEN SISÄLTÖ

Indikaattori	Sijainti, kommentit, raportoimatta jätetyt kohdat perusteluineen	YK:n Global Compact
STRATEGIA JA ANALYYSI		
G4-1 Toimitusjohtajan katsaus	<u>8</u>	Sitoutuminen GC:iin
ORGANISAATION TAUSTAKUVAUS		
G4-3 Raportoivan organisaation nimi	<u>5</u>	
G4-4 Tärkeimmät tavaramerkit/brandit sekä tuotteet ja palvelut	<u>6</u>	
G4-5 Organisaation pääkonttorin sijainti	<u>5</u>	
G4-6 Toimintamaiden lukumäärä ja maat, joissa organisaatio toimii tai jotka ovat merkittäviä raportissa kuvattujen olennaisten yritys vastuun näkökohtien osalta	<u>5</u>	
G4-7 Organisaation omistusrakenne ja yhtiömuoto	<u>7</u>	
G4-8 Markkina-alueet	<u>5</u>	
G4-9 Raportoivan organisaation koko	<u>5</u>	
G4-10 Henkilöstön määrä työsuhteen ja työsopimuksen mukaan, alueellisesti ja sukupuolen mukaan jaoteltuna	<u>34</u>	Periaate 6
G4-11 Kollektiivisesti neuvoteltujen työehtosopimusten piiriin kuuluva henkilöstö	<u>34</u>	Periaate 3
G4-12 Organisaation toimitusketju	<u>6</u>	
G4-13 Merkittävät muutokset organisaation koossa, rakenteessa, omistusrakenteessa tai toimitusketjussa raportointijaksolla	<u>7</u>	
G4-14 Varovaisuuden periaatteen soveltaminen	<u>47</u>	
G4-15 Organisaation hyväksymät tai edistämät ulkopuolisten toimijoiden periaatteet tai aloitteet	<u>23</u>	
G4-16 Jäsenyydet järjestöissä tai edunvalvontaorganisaatioissa	<u>23</u>	
TUNNISTETUT OLENNAISET NÄKÖKOHDAT JA LASKENTARAJAT		
G4-17 Konsernin laskentaraja	<u>63</u>	

Indikaattori		Sijainti, kommentit, raporttoimatta jätetyt kohdat perusteluineen	YK:n Global Compact
G4-18	Raportin sisällönmäärittely	<u>26</u>	
G4-19	Olennaiset näkökohdat	<u>27</u>	
G4-20	Olennaisia näkökohtia koskevat laskentarajat organisaation sisällä	<u>63</u>	
G4-21	Olennaisia näkökohtia koskevat laskentarajat organisaation ulkopuolella	<u>63</u>	
G4-22	Muutokset aiemmin raportoiduissa tiedoissa	<u>63</u>	
G4-23	Merkittävät muutokset raportin laajuudessa ja näkökohtien laskentarajoissa	<u>63</u>	
SIDOSRYHMÄVUOROVAIKUTUS			
G4-24	Luettelo organisaation sidosryhmistä	<u>23, 24</u>	
G4-25	Sidosryhmien määrittely- ja valintaperusteet	<u>23</u>	
G4-26	Sidosryhmätoiminnan periaatteet	<u>23</u>	
G4-27	Sidosryhmien esille nostamat tärkeimmät asiat ja huolenaiheet	<u>24</u>	
RAPORTIN KUVAAUS			
G4-28	Raportointijakso	<u>63</u>	
G4-29	Edellisen raportin päiväys	<u>63</u> , Kyseessä Tokmannin ensimmäinen yritysvastuuraportti	
G4-30	Raportin julkaisutiheys	<u>63</u>	
G4-31	Yhteystiedot, josta voi tilata raportin ja kysyä siihen liittyviä lisätietoja	<u>63</u>	
G4-32	GRI-sisältövertailu	<u>74</u>	
G4-33	Lähestymistapa ulkoiseen varmennukseen	<u>63</u> , Raporttia ei ole ulkoisesti varmennettu	
HALLINTO			
G4-34	Hallintorakenne ja valiokunnat	<u>28</u>	
LIIKETOIMINNAN EETTISYYS			
G4-56	Arvot ja liiketoimintaperiaatteet	<u>20</u>	Periaatteet 1, 4, 5, 10
G4-57	Toiminnan eettisyyteen ja lainmukaisuuteen liittyvä neuvonta	<u>21</u> , Eettinen toimintaohje	Periaatteet 1, 4, 5, 10
G4-58	Epäiltyjen väärinkäytösten ilmoittaminen	<u>21</u> , Eettinen toimintaohje	Periaatteet 1, 4, 5, 10

ERITYINEN SISÄLTÖ

Indikaattori	Sijainti, kommentit, raportoimatta jätetyt kohdat perusteluineen	YK:n Global Compact
TALOUDELLINEN VASTUU		
TALOUDELLISET TULOKSET		
G4-DMA Yleinen johtamistavan kuvaus (DMA)	<u>28</u>	
G4-EC1 Suoran taloudellisen lisäarvon tuottaminen ja jakautuminen	<u>16</u>	
YMPÄRISTÖVASTUU		
MATERIAALIT		
G4-DMA Johtamistavan kuvaus	<u>28</u>	
G4-EN1 Materiaalin käyttö painon tai määrän mukaan	<u>60</u> , Tarkkoja lukuja ei ole saatavilla vuodelta 2015	Periaatteet 7, 8
ENERGIA		
G4-DMA Johtamistavan kuvaus	<u>28</u>	
G4-EN3 Organisaation oma energian kulutus	<u>56, 67</u>	Periaatteet 7, 8, 9
G4-EN5 Energiaintensiteetti	<u>68</u>	Periaate 8
PÄÄSTÖT		
G4-DMA Johtamistavan kuvaus	<u>28</u>	
G4-EN15 Suorat kasvihuonekaasujen päästöt (scope 1)	<u>57, 68</u>	Periaatteet 7, 8, 9
G4-EN16 Epäsuorat kasvihuonekaasujen päästöt (scope 2)	<u>57, 69</u>	Periaatteet 7, 8, 9
G4-EN17 Muut epäsuorat kasvihuonekaasujen päästöt (scope 3)	<u>57, 70</u>	Periaatteet 7, 8, 9
G4-EN18 Kasvihuonekaasujen päästöintensiteetti	<u>70</u>	Periaate 8
JÄTEVEDET JA JÄTTEET		
G4-DMA Johtamistavan kuvaus	<u>28</u>	
G4-EN23 Jätteiden kokonaismäärä jaoteltuna jätelajeittain ja käsittelytavan mukaan	<u>61, 71</u>	Periaate 8
KULJETUKSET		
G4-DMA Johtamistavan kuvaus	<u>28</u>	
G4-EN30 Tuotteiden ja materiaalien kuljetuksesta sekä työmatkoista aiheutuneet merkittävät ympäristövaikutukset	<u>58, 70</u>	Periaate 8

Indikaattori	Sijainti, kommentit, raportoimatta jätetyt kohdat perusteluineen	YK:n Global Compact
SOSIAALINEN VASTUU		
HENKILÖSTÖ JA TYÖOLOSUHTEET		
TYÖLLISTÄMINEN		
G4-DMA Johtamistavan kuvaus	28	
G4-LA1 Uuden palkatun henkilöstön kokonaismäärä ja osuus sekä henkilöstön vaihtuvuus jaoteltuna ikäryhmittäin, sukupuolen mukaan ja alueittain	34, 73	Periaate 6
G4-LA2 Kokoaikaisen henkilöstön henkilöstöetuudet, joita ei tarjota määräaikaiselle tai osa-aikaiselle henkilöstölle merkittävässä toimipaikoissa	35	
HENKILÖSTÖN JA TYÖNANTAJAN VÄLISET SUHTEET		
G4-DMA Johtamistavan kuvaus	28	
G4-LA4 Uudelleenjärjestelyissä noudatettava vähimmäisilmoitusaika ja sen sisältyminen kollektiivisiin työehtosopimuksiin	33	Periaate 3
TYÖTERVEYS- JA TURVALLISUUS		
G4-DMA Johtamistavan kuvaus	28	
G4-LA5 Osuus kokonaistyövoimasta, joka on edustettuna virallisissa henkilöstön ja johdon yhteisissä työterveyttä ja -turvallisuutta valvovissa ja neuvoa-antavissa toimikunnissa	40	
KOULUTUS		
G4-DMA Johtamistavan kuvaus	28	
G4-LA11 Säännöllisten suoritusarviointien ja kehityskeskustelujen piirissä olevan henkilöstön osuus	39	Periaate 6
MONIMUOTOISUUS JA TASAVERTAISET MAHDOLLISUUDET		
G4-DMA Johtamistavan kuvaus	28	
G4-LA12 Organisaation hallintoelinten kokoonpano ja henkilöstön jakauma henkilöstöryhmittäin jaoteltuna sukupuolen, ikäryhmän, vähemmistöryhmän ja muiden monimuotoisuuteen liittyvien tekijöiden mukaisesti	37, 73	Periaate 6
TASA-ARVOINEN PALKITSEMINEN		
G4-DMA Johtamistavan kuvaus	28	
G4-LA13 Naisten ja miesten peruspalkkojen ja palkitsemisen suhde henkilöstöryhmittäin merkittävässä toimipaikoissa	36	Periaate 6

Indikaattori	Sijainti, kommentit, raportoimatta jätetyt kohdat perusteluineen	YK:n Global Compact
TOIMITTAJIEN TYÖOLOJEN ARVIOINTI		
G4-DMA Johtamistavan kuvaus	<u>28</u>	
G4-LA14 Prosenttiosuus uusista toimittajista, jotka on arvioitu työoloihin liittyvien kriteerien mukaisesti	<u>45</u> , BSCI- ja omat auditoinnit	
G4-LA15 Merkittävät nykyiset ja mahdolliset negatiiviset työoloihin liittyvät vaikutukset toimitusketjussa ja toteutetut toimenpiteet	<u>45</u>	
IHMISOIKEUDET		
SYRJINNÄN KIELTO		
G4-DMA Johtamistavan kuvaus	<u>28</u>	
G4-HR3 Syrjintätapausten lukumäärä ja niihin liittyvät korjaavat toimenpiteet	<u>36</u>	Periaate 6
TOIMITTAJIEN IHMISOIKEUSARVIOINNIT		
G4-HR11 Prosenttiosuus uusista toimittajista, jotka on arvioitu ihmisoikeuksiin liittyvien kriteerien mukaisesti	<u>45</u> , BSCI- ja omat auditoinnit	Periaate 2
YHTEISKUNTA		
LAHJONTA JA KORRUPTION VASTAISUUS		
G4-DMA Johtamistavan kuvaus	<u>28</u>	
G4-SO4 Korruption vastaisiin politiikkoihin ja menettelytapoihin liittyvä kommunikointi ja koulutus	<u>21</u>	Periaate 10
G4-SO5 Vahvistetut lahjontatapaukset ja niihin liittyvät toimenpiteet	<u>21</u>	Periaate 10
TOIMITTAJIEN YHTEISKUNNALLISTEN VAIKUTUSTEN ARVIOINTI		
G4-SO9 Prosenttiosuus uusista toimittajista, jotka on arvioitu yhteiskunnallisiin vaikutuksiin liittyvien kriteerien mukaisesti	<u>45</u> , BSCI- ja omat auditoinnit	
TUOTEVASTUU		
ASIAKKAIDEN TERVEYS JA TURVALLISUUS		
G4-DMA Johtamistavan kuvaus	<u>28</u>	
G4-PR1 Prosenttiosuus merkittävistä tuotteista ja palveluista, joiden terveys- ja turvallisuusvaikutusten parantaminen on arvioitu	<u>48</u>	
G4-PR2 Tuotteiden elinkaarenaikaisiin terveys- ja turvallisuusvaikutuksiin liittyvien määräysten ja vapaaehtoisten periaatteiden rikkomusten lukumäärä jaoteltuna lopputulosten mukaan	<u>48</u>	

Indikaattori		Sijainti, kommentit, raportoimatta jätetyt kohdat perusteluineen	YK:n Global Compact
TUOTE- JA PALVELUTIEDOT			
G4-DMA	Johtamistavan kuvaus	<u>28</u>	
G4-PR3	Tuote- ja palveluinformaatioon ja -merkintöihin liittyvien määräysten ja vapaaehtoisten periaatteiden rikkomusten lukumäärä jaoteltuna lopputulosten mukaan	<u>48</u>	
MARKKINOINTIVIESTINTÄ			
G4-DMA	Johtamistavan kuvaus	<u>28</u>	
G4-PR7	Markkinointiviestintään, mainontaan ja sponsorointiin liittyvien määräysten ja vapaaehtoisten periaatteiden rikkomusten lukumäärä jaoteltuna lopputulosten mukaan	<u>51</u>	
ASIAKKAIDEN YKSITYISYYDEN SUOJA			
G4-DMA	Johtamistavan kuvaus	<u>28</u>	
G4-PR8	Asiakkaiden yksityisyyden suojan rikkomiseen ja asiakastietojen häviämiseen liittyvien vahvistettujen valitusten lukumäärä	<u>52</u>	
MÄÄRÄYSTENMUKAISUUS			
G4-DMA	Johtamistavan kuvaus	<u>28</u>	
G4-PR9	Tuotteiden ja palveluiden läyttöön liittyvän lainsäädännön ja säännösten rikkomisesta aiheutuneiden merkittävien sakkojen rahamääräinen arvo	<u>49</u>	